

Prva vsak črtiček in
velja s postnino vred
v Mariboru s pošiljanjem
na dom za celo leto 25 dn.
pol leta 12-50 dn., črti leta
6-50 dn. Izven Jugoslavije
46 dn. Naročila se pošlje
na upravništvo "Sloven-
skega Gospodarja" v Ma-
riboru, Koroska cesta 5
Leta se dopolnjuje da od
poveži. Naročnina se pla-
čuje v naprej.
Telefon interurban št. 113

Posamezna številka stane 1 cila.

Pošiljnine plačana v gotovini.

Uredništvo je v Mariboru,
Koroska cesta št. 5. Roko-
pisel se ne vračajo. Uprav-
ništvo sprejema naročila,
inserate in reklamacije.
Cene inseratov po dogo-
voru. Za večkratne oglaš-
evanje primeren popust. Nostate
reklamacije so pošiljane
presta.
Čekovni račun pošiljamo
uradno Ljubljana št. 10.000.
Telefon interurban št. 113.

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

36 številka

MARIBOR, dne 23. avgusta 1923

57 letnik.

Zagreb — središče pozornosti.

Te dni je postal Zagreb središče pozornosti. O Za-
grebu govori danes vse v državi ter izven nje in to radi
veličastnega evharističnega kongresa (katoliškega sho-
da) in radi Radiča.

1. Zagrebški evharistični kongres.

Kakor bomo slavili Slovenci svoj V. katoliški shod
v Ljubljani od 25. do 28. t. m., enako se je vršil za
Hrvate evharistični kongres v Zagrebu 18. in 19. t. m.

Na zagrebškem kongresu se je zbralo 50 tisoč
Hrvatov iz naše države, 4-5 tisoč Slovencev s tremi
godbami, vsi škofje iz Jugoslavije in drugi cerkveni do-
stojanstveniki. Vlada je bila zastopana po ministru za
vere dr. Janjiču.

Na predvečer kongresa 17. t. m. je bil v Zagrebu
nad vse slovesno sprejet odposlanec papeža in zastop-
nik sv. Stolice v Beogradu nuncij Pellegrinetti. V ime-
nu ljudstva ter duhovščine je pozdravil papeževga od-
poslanca zagrebški nadškof dr. Bauer. Za pozdrav se je
zahvalil nuncij in posebno poudarjal udanost hrvat-
skega naroda sv. Stolicy, in imenoval Hrvatsko pred-
zidje krščanstva skozi stoletja. Hrvatje so trpeli, so se
borili in se ovenčali s slavo v imenu Kristusovem. Svo-
jo kratko zahvalo je končal nuncij z besedami: «V
imenu Kristusovem prihajam k Vam in pričakujem od
tega kongresa mir, ljubezen in blagoslov.»

Nuncija je še tudi pozdravila deklica, mu izročila
šopek, nakar je bil z živijo-klici sprejet od zbranih
množic.

Za kongres so Zagrebčani oblekli mesto v zastave,
cerkve pa v zelenje.

Kongres je takorekoč otvorilo 18. t. m. zjutraj prvo
sv. obhajilo otrok, 2300 po številu. Deco je obhajalo 5
škofov.

Prava in slovesna otvoritev kongresa pa je bila po
sv. maši zagrebškega nadškofa dr. Bauerja. Po slovesni
otvoritvi pa so se začela razna zborovanja s predavanji
egolj versko-cerkvenih vprašanj, kakor bo to tudi na
ljubljanškem katoliškem shodu.

Zelo hvalevrednega omenka vredno je tudi dejst-
vo, da je evharistični kongres celotno blokaško časo-
pisje lepo, ganljivo ter zelo navdušeno pozdravilo; med
tem ko naši demokratski in socialistični listi že v na-
prej smesijo naš katoliški shod ter mu podtikajo po
stari svoji protikatoliški navadi politično ozadje in
zlorabo vere v politične namene.

Evharistični kongres v Zagrebu je na slovesen na-
čin dokazal, da je hrvatski narod po večini katoliški

in skoz in skoz veren in sicer globokega preričanja. —
Vzor, kateri vodi hrvatsko ljudstvo, za katerega se ta
narod bojuje v svojem stoletnem zgodovinskem razvo-
ju, je poleg ljubezni do Boga ljubezen do bližnjega, ki
se udejstvuje v delih usmiljenja in v stremljenju po iz-
enačenju vseh ljudi pred prestolom neskočne pravice, ki
je pozidana na Kristovih naukih. Boj za krščanske pra-
vice se tudi pri hrvatskem narodu obrne takoj proti
vsem, ki hočejo narod tlačiti. Saj ravno hrvatski na-
rod je doslej tako ganljivo pokazal, kako sočustvuje z
vsemi, katerim se godi krivica.

Te lepe lastnosti hrvatskega naroda so mu vlivale
tudi pogum vztrajnosti v raznih bojih, iz katerih je
izšel vedno močnej in je znal tudi svoje pravice, svojo
prostost ter neodvisnost braniti ter ohraniti napram
vsem raznim sovražnikom ter nasprotnikom do da-
našnjega dne. Vera mu je nudila tolažbo in ga dvignila
v upanju na zboljšanje položaja, ako ga je zadela ka-
ka večja usoda. Vera je Hrvatve vedno združevala, ako so
bili v nevarnosti, jih je navduševala, za združitev vseh
moči, da niso podlegli, da so se branili ter ter branili
in so si zopet nazaj priborili, kar se jim je izvililo ter
iztrgalo.

Zgodovina hrvatskega naroda je najožje združena
s Cerkvijo in sicer katoliško kot nositeljico onih nau-
kov, ki so vedno vodili hrvatski narod v bojih za ob-
stoj, prostost ter neodvisnost.

2. Radičeva pot v inozemstvo.

Drugič pa je postal Zagreb zadnje dni središče
obče pozornosti radi nenadnega in od strani vladin-
cev nepričakovanega Radičevega potovanja v inozem-
stvo.

Kakor znano, je narodna skupščina sklenila izro-
čitev predsednika Hrvatske republikanske stranke šte-
fana Radiča sodišču. Radi tega sklepa parlamenta je
bilo nad vse vzradoščeno beograjsko časopisje, ki je
zahtevalo, naj se Radiča takoj vtakne v zapor. Aretaci-
ja Radiča pa se ni mogla izvršiti tako naglo po še se-
daj na Hrvatskem veljavnih zakonih in vlada res ni
storila javno vidno proti Radiču nobenih resnih kora-
kov. Vendar pa je vlada potom svojega časopisja raz-
širjala poročila, da bo naperila proti Radiču in njegovi
stranki oni zloglasni zakon o zaščiti države (obznano
iz leta 1922). Razven tega je dobival Radič dnevno gro-
zilna pisma, na javnih zborovanjih so zahtevali cen-
tralisti njegovo glavo, Hrvatom se je napovedovala voja-
na in merodajne oblasti niso teh protizakonitosti hotele
omejiti, kaj šele zabraniti ali odločno prepovedati. Or-
juna je grozila z atentatom na Radiča in da te grožnje

niso bile nič samo grozilnega, nam dokazujejo razni
najtežji zločini, katere si dan na dan dovoljujejo or-
junci in varstvene oblasti se niti ne zmenijo ne, da bi
zločince izsledili — o kazni pa itak ni govora.

V takem položaju torej je Radič zapustil Zagreb in
se podal na kraj, kjer je bil varen pred svojimi nasprot-
niki.

Kakor hitro pa je Radič izginil iz Zagreba, je za-
čelo nasprotno časopisje raznašati v javnost ona po-
ročila o njegovem skrivnostnem pobegu preko Drave
na Madžarsko.

Radič pa se je zadrževal do pred par dnevi na hr-
vatskem ozemlju in šele na povabilo nekega znamenito
vplivnega angleškega politika-diplomata, naj se udeleži
zborovanja v Londonu, ki bo obravnavalo angleško
zunanjostno politiko, se je podal Radič s pomočjo poseb-
nega potnega lista, kakoršnega se poslužujejo največji
politiki, preko Kaniže na Dunaj. Iz Dunaja je potoval
Radič preko Berlina in Hamburga v London, kamor je
najbrž dospel dne 18. t. m. V Londonu se bo Radič po-
svetoval z merodajnimi angleškimi politiki, ki izjav-
ljajo, da so radi občnih evropskih koristi primorani
baviti se s hrvatskim vprašanjem in skrbeti za njegovo
pravično rešitev.

«Slovenec» poroča, da se Radič ne misli tako hitro
vrniti s svojega političnega potovanja, ampak se bode
napotil iz Londona še v Ameriko, da ameriške politike
in javnost seznani s položajem v Jugoslaviji in zakoni-
timi zahtevami Hrvatov.

Toliko je torej res o takozvanem Radičevem «pobe-
gu» v inozemstvo. Vse pa, kar je pisarilo tozadevno
protiblokaško časopisje, je laž in izmišljotina.

Ministrske afere.

«Riba smrdi pri glavi», ta stari pregovor zelo do-
bro označuje razmere, v katere je zabredla naša drža-
va. Slab politični in gospodarski položaj države se raz-
širja iz državne glave, naše vlade z njenimi ministri in
raznimi mogočniki iz beograjskih porodic. Dnevno
prinašajo naši listi najraznovrstnejše umazanosti, go-
jufije ter kupčije, v katere so zapleteni razni ministri
in uradniki na najvišjih mestih. Ljudje, ki to berejo se
niti ne jezijo, ker so te stvari pri nas postale že vsak-
danje. Zlasti Srbi so tega že tako navajeni, da smatrajo
državo samo še za molzno kravo, od katere si skuša
vsak, ki pride do kakega dobrega mesta, toliko namolsti,
da bo v miru in zadovoljstvu preživel svoja stara leta.
Mi Slovenci, ki smo dosedaj živeli še na precej kultu-

leto ali dve. Tedaj bodo v najlepšem spominu. Sedaj
smo jim še preblizu.»

In vendar se zdi vse kar smo doživeli kakor v san-
jah —. Božja previdnost je usmiljena in omili nepri-
jetne spomine —. Zdi se mi, kot da nisem bila jaz, ki
sem vse to preživela —.

Fardet je dvignil roko, ki jo je nosil v belih po-
vojih.

«Telo ne more tako naglo pozabiti kakor duša! Tole
ne izgleda kakor v sanjah, gospa!»

«Kako kruto, da smo izgubili Browna in Headin-
glyja!» je vzklila Sadie pomilovalno. «Vse bi bilo
dobro, če bi bila še ta dva z nami, sedaj ko se vračamo
domov —!»

«Božja volja se je zgodila!» je dejal Stuart, ki je
med tem prišepal na debeli, močni palici. «On, ki nas
je poklical v življenje, On nas tudi pokliče iz življenja,
kadar sam hoče. — Udanosti v voljo in zaupanja v
Njegovo previdnost — tega mislim nas je vse prav tem-
eljito naučila usoda v zadnjih dneh!»

«Nekoliko strahu nič ne škodi duši!» je pridjal
polkovnik Cochrane. «Usodni udraci zrahljajo dušo in
jo store dovteljnejšo za dobra, plemenita dela.»

«Res je!» je potrdila gospa Belmont. «Prepričana
sem, da ga ni med nami, ki bi v teh dneh ne bil postal
resnobnejši, nesebičnejši — in vernejši —. In tudi to je
delo Božje previdnosti —!»

V zamišljenem molku so vsi obsedeli, v spomin jim
je prihajal prizor, ko so klečali pod palmami daljne
oaze in se priporočali volji in previdnosti Božji, pri-
pravljeni, da dajo življenje za Križ in svojo vero, —
nekdanji lahkoživi, mlačni, versko brezbrizni posvet-
njaki —.

Zmračilo se je. Zadnji žarki večerne zarje so uga-
šali na daljnem obzorju, tam zunaj, kjer je ležala ne-
izmerna, usodna libijska puščava.

Stephens se je sklonil h gospodični Sadie.
«Se spominjate, Sadie, kaj ste obljubili, ko sva se
tistikrat pogovarjala vpuščavi?»

Sadie je zardela.

«Kaj sem pa obljubila?»

«Da boste skušali koga osrečiti, če se rešite, — v
spomin na preživete bridke ure!»

«Res —? Torej bom že morala držati besedo.»
In rahlo mu je stisnila roko. —

V libijski puščavi.

Roman.

Angleški spisal A. Conan Doyle.

(Konec).

«Vi ste obljubili tistemu izvrstnemu Tippy Tillyju
in njegovim tovarišem, da bodo ne vem kaj vse do-
bili, ako nas rešijo. In ti ljudje so se zvečer poskrili po
goščavi oaze, ko je odhajala prva četa. In ko ste tudi
vi izginili za robom puščave, so kratkoma postrelili
naše rabeljce, predno so se utegnili geniti. Tisti debeli
molah, — škoda, da so tudi njega ustrelili! Prepričan
sem bil, da bi ga bil pregovoril h krščanstvu. — Sedaj
pa dovolite, da pohitim in objamem gospodično Adams
tamle. Kajti Belmont ima svojo ženo, Stephens gospo-
dično Sadie, — jasno je, da je gospodična Adams svo-
jo ljubezen prihranila zame —!»

—o—

Stirinajst dni je minilo.

Naši izletniki potujejo na valovih Nila navzgor s
posebnim, zanje določenim parnikom. Jutri dospajo do
železnice, ki jih bo v par urah potegnila do Kaire. Zad-
nji večer so skupaj.

Gospodična Adams je precej nevarno obolela vsled
prestanega pomanjkanja in trpljenja in danes je prvi
dan, da sme po obedu na krov. V udobnem naslonjaču
sedi pod senco platnene strehe, upadlih tic, resnobna,
— pa ljubezniva, prijazna, mehka v obnašanju. Sadie
stoji poleg nje in jej streže, Stephens pa nosi črno kavo
in skrbi, da njegovim damam ničesar ne manjka.

Na drugem koncu krova sedita gospa Belmont in
njen mož drug ob drugim. Molče in v nežni ljubezni se
držita za roke, vsa srečna, da sta spet združena. Gospod
Fardet sloni ob pregraji in se jezi, da angleška vlada
bolje ne skrbi za red in varnost ob mejah, in poleg nje-
ga stoji polkovnik Cochrane, ravnega hrbta kakor h
kolu privezan, in goreča smotka mu moli iz gostih brk.

Toda — čudne reči so se zgodile s tem polkovni-
kom —.

Kdo bi spoznal v čilem gentlemanu tistega sivolase-
ga, sključenega, starikavega človeka, ki je bil pred štiri-
najstimi dnevi ujetnik dervišev —? Morebiti da se je
med njegove brke tu pa tam pomešala sivkasta kocina,

sicer pa so bili črni in so se svetili kakor nekaj, ko so
ga vsi občudovali na «Kleopatri».

S kamenitim obrazom in skrajno neprijazno je spre-
jema pri povratku v Halfo vse mnogovrstne izraze so-
zalja in sočutja zaradi trpljenja, ki mu je pobelilo la-
se v par dneh. — izginil je v svojo kabino in čez uro
se je prikazal iz nje natančno tak, kakoršen je bil, pre-
den je nastopil usodno pot k Abusiru.

In tako strogo in izizivalno je pogledal vsakega, ki
je strmel vanj in v nerazumljivo izpremembo na njegovi
zunanjosti, da je vsakemu upadel pogum in si nobeden
ni upal niti besedice ziniti ali se kakorkoli zavzeti nad
tem modernim čudežem —.

Opazili pa so, da je od tistih dob polkovnik vselej
vtaknil v žep drobno stekleničico, kadarkoli se je še le
za par sto metrov mislil oddaljiti od kulturnih krajev
in potovati po puščavi. Pa tisti, ki so ga bolje poznali
in ki niso bili hudobni so pravili, da ima polkovnik
mladeniško srce in mladeniškega duha — in če torej
hoče imeti še tudi mladeniško barvo, da končno to ni
čisto brezmiselno —.

Prijetno je bilo na krovu. Rahlo so udarjali valovi
ob stene parnikov. Večerna zarja je žarela na zapad-
nem nebu in njen odsev se je čarobno lesketal v široki,
mirni reki. Tiho je hitelo obrežje mimo, tu so jim vitke
palme kimala v pozdrav, tam so strmele temne razva-
line tempeljn in nad vsem so se blišcale velike sre-
brne zvezde — iste zvezde, ki so k njim dvigale nesre-
ni ujetniki pred nekaj dnevi svoje trudne, brezupne po-
glede.

«Upam da se v Kairi še vidimo,» je pravila gospa
Belmont. «Škoda bi bilo, če bi se po vsem, kar smo sku-
paj doživeli, pa koj porazgubili —.»

«O — jaz vas nikdar ne bom izgubila izpred oči!»
Gospa Belmont se je mehko, ljubko nasmejala.
je vzklila Sadie. «Priti morate k nam v Ameriko, na
obisk —!»

«Polno dela naju čaka doma na Irskem, že predolgo
sva z Johnom od doma. Moj mož ima svoje posle, jaz pa
dom —. Razen tega, je pridejala šegavo, je prav lahko
mogoče, da vas ne najdemo več v Ameriki, ampak kje
na Angleškem —!»

«Vsekakor bi bilo lepo, če bi se čez nekaj časa spet
sešli, je pravil Belmont, «in če za drugo ne, vsaj da se
skupno spominjamo preživelih dogodkov. Takole čez

rem naša, ter se bile take stvari pri nas nenavadne, se seveda čudimo, kako je kaj takega mogoče. Polagoma pa se bomo tudi na to morali privaditi, ker dokler bo na vladi radikalni ali demokratični režim, sploh ne more biti. Saj se cela radikalna in demokratiška stranka sestoji iz ljudi, ki jih ni privedlo v stranko prepričanje, ali volja, da pomagajo pri skupnem delu za dobro državo, ampak osebno dobičkarstvo. Kakor hitro postane tak poslanec minister, gleda, da si v najkrajšem času napolni žep, saj ve, da v njegovi stranki še nestrpnost čaka veliko tovarišev, ki bi radi prišli na njegovo mesto. Zato pa imamo toliko ministrov, kakor menda nobena svetovna država, poleg tega pa še vedno nove rekonstrukcije, ali spopolnjevanje vlade.

Ker je že udomačeno, da minister ni nikomur odgovoren za dela, ki jih je zagrešil za časa ministrovanja, je seveda lahko zlorabljal svojo moč. Poleg tega pa vršijo to na precej zvit način, da bi jim bilo težko priti do živga. Samo, če si je kateri dovolil posebno masten založaj, se oglasi časopisje, ki iznese to kot afero, toda cela stvar kmalu zaspi. Dobiček od nje pa si razdele gospodje med seboj.

Na kak način se taka afero ali kupčija izvrši? To je popolnoma enostavna stvar, samo značilno za balkanske države. Na primer: Poštni minister se je dovolil pred kratkem kupčijo z znamkami, ki bo gotovim osebam prinesla precej milijonov, oškodovana bo pa država.

Prodal je namreč ostanek starih znamk, ki niso bile več v prometu neki banki za 2 milijona dinarjev, dasi je njihova prava vrednost 50 milijonov dinarjev. Na to je naročil nove znamke v Nemčiji. Ker pa to naročilo ne bo nemška tvrdka tako hitro izvršila, znamke, ki so sedaj v prometu, pa bodo hitro pošle, bo država prisiljena v pomankanju znamk kupiti stare znamke od banke nazaj. Seveda banka jih ne bo dala več za dva milijona, kakor jih je kupila, pač pa bo zahtevala najmanj polovico prave vrednosti, to je 25 milijonov dinarjev. Minister bo to seveda izplačal, saj gre iz države blagajne.

Ker kupuje država svoje potrebe potom raznih liferacij, se zlasti pri teh godijo silne zlorabe. Država pri tem pretrpi milijonske izgube, ker plača blago veliko predrago, ker si prodajalec zaračuna velike provizije, ki jih mora plačati raznim posredovalcem.

Mnoge inozemske tvrdke, ki vrše dobave za našo državo, so si oskrbele v Beogradu med uradniki ministrstev in celo med ministri svoje zastopnike, da jim pomagajo, da vlada sprejme njihove ponudbe.

Pred nedavnim časom se je razpravljalo o graditvi mosta med Beogradom in Pančevom. Graditev bi morala prevzeti kaka inozemska tvrdka. Načrt za graditev je predložilo par tvrdk, med njimi itudi neka angleška, katere ponudba pa je bila za celih 72 milijonov dinarjev dražja od drugih. In ravno za to tvrdko se je najboljši potegoval načelnik kabineta železniškega ministra Avramović. Pozneje se je izkazalo, da je ta tvrdka obljubila Avramoviću lepo nagrado, ako se mu posreči, da dobi vladno za njen predlog. Posrečilo se mu je, da je prepričal komisijo, da bo tvrdka, za katero se je potegoval, izvršila graditev najhitreje in da bo most močnejši, kakor pa, če ga grade druge tvrdke in komisija, v kateri ni bilo nobenega strokovnjaka, je njegov predlog sprejela. Avramović je zaslužil par milijonov na lahek način, država bo pa plačala za most 72 milijonov več, kakor bi bilo treba.

Take in enake kupčije delajo člani vlade dnevno. Noben izjeme med njimi ni in celo naš »oče domovine« gospod Pašič. Celi svet ve, kako se je obogatil njegov sin Rade. Pašič je res skrbel za njega še bolj, kakor po očetovski. Med vojsko, ko je na tisoče najboljših srbskih sinov umiralo na bojišču, se je Rade veselil po

francoskih kopališčih, zraven pa trgoval. Po vojni pa je začel pod zaščito svojega očeta kupčevati na državni račun kar na debelo. To mu je toliko prineslo, da ga smatrajo za najbogatejšega moža naše države. V Berlinu ima kar celo ulico svojih hiš, udeležen je pri velikih industrijskih podjetjih v inozemstvu, ter se udeleži vsake liferacije za našo državo, o kateri ve, da se bo dalo dobro zaslužiti.

Značilen primer, kako on kupčuje, je tale: Preteklega leta so oljke, iz katerih sadu se dela olivno olje, zelo obilo obrodile. Ker mi ne porabimo toliko olja, bi bilo mogoče večje količine prodati v inozemstvo. V Beogradu so izvedeli za to stvar, pa se je sestavila družba s Pašičevim sinom na čelu, ki je nakupovala olje. Da bi olje bolj po ceni kupili, so izposlovali, da je vlada izdala prepoved izvoza olja. Cena je istemu seveda znatno padla. Ko se je vse olje nahajalo v rokah družbe, je vlada prepoved izvoza ukinila in družba je prodala olje v inozemstvo ter zaslužila pri tej kupčiji okrogli 100 milijonov din.

Mnogo takih goljufij store tudi uradniki v ministrstvih, zlorablajoč nevednost in brezbriznost ministrov. Pred kratkem je zastopal minister Janković nekoga drugega ministra, ki je odšel na dopust. Pri podpisovanju aktov in naredb pa mu je vrnil načelnik kabineta tega ministra naredbo, v kateri minister zapoveduje, da se izplača ženi tega načelnika pol milijona dinarjev iz državne blagajne. Minister Janković je naredbo kar podpisal, ne da bi jo prečital in že popoldne je žena omenjenega uradnika dvignila denar.

To je samo par značilnih primerov o počenjanju naših najvišjih uradnikov.

Manjših in neznatnejših je na tisoče. Za to ni čuda, da državno gospodarstvo drči čedalje bolj navzdol, ker so državne blagajne vkljub vsem neznosnim davkom vedno prazne. Za žep teh ljudi mora skrbeti cela država, da je vedno poln, uradniki in ljudstvo pa živi v bedi in lakoti. Za svoj lastni blagor so oni najhujši centralisti, ker vedo, da bi s prenehanjem centralizma odklenalo tudi njihovemu izrabljanju države. Da prikrijejo svoje delovanje, ščujajo po svojih listih proti Hrvatim in Slovencem, spravljajo nam na vrat razne špijonske afere, samo da bi prepričali srbski narod, da smo mi krivi slabih razmer, v katere je naša država zabredla. Ker se boje, da bi prišel za nje enkrat dan obračuna, zato so skovali vojni zakon, ki da vso moč v roke dobro plačanim oficirjem, ki jih bodo naravno ščitili. Država se bo opomogla le, kadar se znebi teh pijavk, ki ji izpijejo vso življenjsko silo. Če si bomo Slovenci in Hrvati gospodovali sami, bodo tudi Srbi uvideli, kdo jim škoduje in potem bo konec gospodarstva teh sebičnejšev. Poprej pa nam ne bo pomagalo nobeno jedinstvo in nobena državotvornost.

Laž, hudobija in neumnost — obrambno orožje samostojnih.

Odkar je Pucelj sam ostal kot žalosten preostanek slabostnih izdajic, sta mu laž, hudobija in neumnost še edino obrambno orožje, katerega se poslužuje na prav samostojen način v vsaki številki »Kmet. lista«.

Laž in hudobija.

Zadnji »Kmet. list« piše o povišanju zemljiške davka, o slabšem tabaku, kuluku in o povišanju železniških tarifov. Ob koncu svojih razmotrivanj pa vpraša: Kam roma ves ta državni denar? Na to vprašanje odgovarja, da je izdala samoradikalna vlada 1200 milijonov več kot bi smela. Po lažnjivem poročilu »Kmet.

lista« so za te kredite glasovali tudi klerikalci, ki so haje tudi dobili nekaj od tega denarja.

V zgoraj omenjenem slučaju glede 1200 milijonov gre za odobrenje izvanrednih kreditov, katere je porabila samoradikalna vlada v dobi pred in med volitvami, ko ni bilo parlamenta. Naši poslanci so kot strogi opozicionarci že načelno glasovali proti vsakemu vladnemu predlogu, torej tudi proti tem kreditom. Glasovali so samo za one kredite, ki so v dobrobit Slovenije in to postopanje bo gotovo odobral vsak količkaj pameten slovenski volilec.

Zakaj so uporabili radikali v volilni borbi 1200 milijonov, znaj Bog in najbrž ve tudi g. Pucelj, ki je sedel z njimi pri skupni vladni mizi skoro do tik volitev. Od teh 1200 milijonov kreditov so po trditvi »Kmet. lista« dobili klerikalci polovično vožnjo za ljubljanski katoliški shod.

Glavni greh pri teh izvanrednih kreditih je pač ta, da so po samostojni trditvi klerikalci dobili za svoj kat. shod polovično vožnjo, katero pa dobi vsak, ako se le zgodi zadostno število udeležencev in se prosi za dovoljenje polovične železnice. Sploh pa se bodo udeleženci kat. shoda ponajveč vozili po južni železnici in ta nima z državno blagajno nič skupnega, ker je zasebna last.

Isti »Kmet. list« št. 43, v katerem se hudeje članek nad zvišanjem železniških tarifov in nad polovično vožnjo udeležencev kat. shoda, pa objavlja na prvi strani z debelimi črkami: Polovična vožnja dovoljena vsem samostojnim tovarišem in tovarišicam, ki se bodo udeležili samostojnega praznika na Bledu dne 8. septembra. Obvestilo glede dovoljenja samostojne polovične vožnje za na Bled se glasi v »Kmet. listu« dobesedno takole:

»Izkaznice za polovično vožnjo po železnici na Bled ob priliki kmetskega praznika, živinorejske razstave, konjske dirke itd., ki bo na dan malega šmarna, to je 8. sept. 1923, se dobe pri vseh krajevnih in okrajnih odborih SKS. Kjer ni še krajevnega odbora, pa naj zahtevajo izkaznice direktno od tajništva SKS, Ljubljana, Kolodvorska ulica.«

Kat. shod v Ljubljani bodo obiskale tisočere in tisočere množice vernega slovenskega naroda, da se na novo navdušijo in ogrejejo za svete katoliške vzore ter načela; a samostojni dirindaj na Bledu bodo pri obilni jedi, pijači ter plesu posetili razni kranjski birti, mesarji ter mešetarji, ki so vsi kot med- in povojni dobičkarji ter ljudske pijavke prav debeli pod palcem.

Po mnenju »Kmet. lista« bi priproste ljudske množice, ki hitijo za ukrepitevijo nekaj zvišanega in blagodejnega za dušo in telo, morale plačati celo vožnjo, a samostojni bahači pa bi se naj vozili za polovično ceno na popivanje in ples.

Ako človek čita in nekoliko preudari nasprotujočo si pisavo »Kmet. lista«, potem mora priznati, da je to prav samostojna hudobija, kakor so jo zmožni poleg samostojnih preostankov še edinole njihovi očetje demokrati.

Tretje orožje g. Pucelja in »Kmet. lista« pa je čisto samostojna neumnost. »Kmet. list« vedno piše o propadanju naše stranke in o porastu Samostojne. V svoji zadnji številki pa je objavilo glasilo samostojnih na 1. strani članek pod zaglavjem »Dopis iz dežele.« Nek samostojni dopisnik iz dežele razlaga slabostnim vernikom moč SLS stranke, ki obstoja ter sloni v izobilju društve in organizacije. Članek pravi, da ima naša stranka kakor pajek vse prepleteno z društvi in za časa volitev vjame z društvi vse, kar ji siloma ne uide.

Kako se to ujema? V par številkah poroča »Kmet. list« o propadanju naše stranke; kmalu nato pa kar na prvi strani stavi svojim vernikom za vzgled moč Ljudske stranke, ki obstoji ravno v vzorno izpeljani orga-

Prva Mariborska zvonolivarna.

Mnogo žrtev je zahtevala vojna, še celo farnim zvonovom ni prizanesla. Nič več ni bilo prijaznega zvonjenja iz cerkvenih lin. Mali zvončki so oznanjevali božjo slavo. Marsikatero oko se je porosilo, ko so odpeljali stare zvonove. Praznota je zavladala na vasi in žalost se je naselila v srca.

Kolikim veseljem se pozdravljajo sedaj novi zvonovi, ki prihajajo na mesto starih! Okinčane s cvetjem in zastavami jih pripeljejo v župnijo. Ta dan je velik in pomemben praznik. Milo je ljudem v duši, ko se razlega prvokrat veliki zvon čez ravan. Kakor človek brez glasu, tako je cerkev brez zvona. S svojim kovinastim jezikom oznanja zvon božjo slavo. On je božji propovednik, ki opominja vernike k molitvi.

Kolikokrat se zbudi v tujini hrepenenje po domačih zvonovih!

Čez dolgo vrsto let se vračaš v domači kraj, mrak te ga na zemljo, ko zagledaš domačo vas, med belimi hišami se dviga čedna cerkev in čez plan se vlije ubrani glas zvonov »Ave Marija.« Mehko ti postane v duši, ko začuješ pozdrav starega znanca.

Zvonovi nas zvesto spremljajo od rojstva do smrti kot dobri prijatelji. Spremljajo nas pri veselih dogodkih, ko se pa vlečemo k večnemu počitku, nam pošiljajo zadnji pozdrav.

Ste že kdaj o tem razmišljali, kako se livajo zvonovi? Kadar se fara odloči za nove zvonove, se mnogo govori o tem, a nikdo ne ve povedati, kako se livajo in navadno se o tem ne razmišlja, čeprav je to velika in težka umetnost.

Pridite z menoj, obiščimo prvo in najstarejšo livarno zvonov bratov inženirjev I. & H. Bühl v Mariboru.

Ne daleč od broda, kjer vodi pot in Meljske strani na Pobrežje, zagledamo preprosto a lične tovarniške

stavbo. Raz slemena nas pozdravlja zaščitnik livarjev: sv. Fuokarij. Tu je stara in znamenita livarna, ki obstoji že preko 100 let. Poprej je imela svoje delavnice v Kopališki ulici št. 9. Stari prostori so postali pretesni in niso odgovarjali več sedanjim potrebam. Lastnika brata Bühl sta premestila svoje podjetje k Dravi, ki je sedaj popolnoma moderno urejeno.

Sledimo prijaznemu povabilu lastnikov in oglejmo si podjetje.

Stopimo v veliko svetlo, velikanski dvorani podobno delavnico. Tu je livarna, v kateri izdelujejo marljive roke zvonove. V sredini stoji mogočna peč, katere raztopi v kratkem času 10.000 kg kovine za zvonove. V neposredni bližini so velike greznice, v katerih so postavljene iz ilovnice napravljene oblike zvonov. Dolgo bi bilo pripovedovanje o pripravljanju teh oblik dotlej, da so sposobne za livanje.

Kaka silna množina znanja in marljivosti je potrebna posebno v trenutku, ko se vlije beložareča brana iz peči po umetno narejenih rovih do oblik. Kaj vse odvisi od mojstra v tem trenutku, koliko upov in nad je lahko uničenih od nesrečnega slučaja, od neznatne neprevidnosti! Koliko pozornosti je tu potreba!

Nepregledna množica zvonov je tu v tej dvorani dovršenih in napoldovršenih od najmanjšega šolskega zvona do ogromnega velikana, ki tehta več tisoč kilogramov, katere se z lahkoto dviga in prenaša na določeno mesto. Mnogo marljivih rok se giba, da dovrši težka dela.

Od tu sledimo našim vodnikom v takozvano medarnico, kjer se vlija medenina in druga zlitvina. Nato stopimo v mehanično delavnico. Tu se dela z elektromotorno silo. Tu so razni stroji za struženje in razna težka mehanična dela, ki so potrebna za opremljenje zvonov. Zraven te delavnice je lepa svetla moderna kovavnica. Tu izdeluje veliko mehanično kladivo s električnim pogonom umetno narejene krone, žvenkeljne za

zvonove in obitke za jarme, zadnji se izdelujejo v oddelku za mizarstvo. Tudi tu se dela z elektriko.

Čez veliko dvorišče, kjer leži nagromadena kurjava, pridemo v dvorano za montiranje. Tu leže okrog zvonovi, veliki in mali, ki čakajo še poslednjega dela, deloma so že izgotovljeni in v kratkem pojdejo na določeno mesto.

Naši prijazni spremljevalci nas vodijo tudi v zaloge kovin, v katerih leži na stotine centov broma, kotlovine in cina, vse za zvonove.

V posebni kemični delavnici se preiskujejo kovine pri nakupu glede njih kakovosti, da se malovredne surovine spoznajo in izločijo pred uporabo. Vse te priprave stanejo silno denarja.

Povsod, kamor se obrnemo, vidimo marljivost in pozornost lastnikov. To ni delo plačanih, to je delo, ki ji vsklilo iz ljubezni do stvari in ljubezni do smotra, kateremu služijo njihovi proizvodi! Vsaka nova izkušnja se uporabi v procvit podjetja. Podprti od svetega cilja, kateremu podjetje služi, še z večjo vneto skrbijo lastnika, da idejo njih zvonovi iz delavnice, kolikor mogoče umetniško, tehnično dovršeni. Kamor se obrnemo, vidimo, da je lastnikom le za njih visoki cilj. Povsod vidimo priče njih ljubezni do dela.

V mnogih mestih in vaseh oznanjajo lepo čisto ubrani zvonovi o njihovi vestnosti in marljivosti. Nešteta priznalna pisma potrjujejo to.

Livarna bratov inženirjev I. & H. Bühl je danes edina te vrste v Mariboru, ki je v popolnem obratu. Ona zaposluje nad 70 delavcev in uradnikov in jo ni zamenjati s podjetji ki so bila ustanovljena v zadnjem času.

Z najboljšim utisom zapuščamo tovarno in njuna prijazna in marljiva lastnika ter jim želimo najboljši uspeh in procvit.

Bog blagoslovi njih delo!

nizaciji. Kdor čita tako slabostno zmedenost, mora priznati, da je to neumnost, kakor si jo lahko privoščijo samo slabostni kravarji.

Pa oglejmo si neumnost «Kmet. lista» še nekoliko natančneje. Kakor hitro je članek samostojnega glasila ugotovil organizatorično moč Ljudske stranke, pa pravi, da je tudi samostojnim nad vse potrebna organizacija in društva kot jih ima SLS.

Seve odklanja «Kmet. list» snovanje samostojnih društev po vzorcu naših katoliških, ampak piše, da so se naši pradedje najrajši pozabavali pod lipo, starejši v resnih pomenkih, mlajši pa so zarajali in zaplesali kolo, ki je bil tako nedolžen in pri tem vendar tako zabaven, da je zaslužil tisti vislice, ki ga je zatl. Oživimo zopet življenje pod lipo in dodajmo mu to, kar je dobrega prineslo moderno življenje. Iz tega oživljenega starega življenja pod lipo pa morajo vzkliti naše nove organizacije, ki bodo združile vso vas v eni misli — v vedno zeleni, vedno mladi kmetiski misli.

Taki pisavi kot je ravnokar omenjena v «Kmet. listu», se mora smejati vsak otrok, kaj šele odrasel človek, ali pa kak res organiziran strankar.

V sedanjem času, ko že imajo pometati in berači svoje organizacije in društva, ko ni vasi in sela tudi v najbolj goratih krajih Slovenije brez naše organizacije, pa se hočejo slabostni birti, mesarji in mešetarji uvesti pod vaško lipo in tamkaj razmotrivati o samostojnih organizacijah in društvih.

Da, da, saj edino pod vaško lipo spada preostanek samostojne, kjer lahko prevdarja, kako hitro minljiva je stranka, ki ni pozidana na organizacijo ter društva, ampak samo na laž, hudobijo in čisto samostojno neumnost.

Samostojni farbarji so kot njihovi očetje demokracije, ki se vedno po listih odpravljajo na deželo, kjer hočejo ustanavljati društva in osrečiti kmeta z liberalnim probujenjem ter svobodo, a vse ostane le na papirju, ker priprosti kmeti narod že ima davno svoje krščanske organizacije in društva, ki so nepremagljiva moč ter opora Ljudske stranke, katerim narod zaupa, od katerih se bo pa tudi pustil voditi, dokler se bo držal katoliške vere, slovenske kulture in jezika.

Papirnat organizacije laži, sokolskih hudobij in samostojne neumnosti pa radevolje prepustimo g. ateju Pucelju, «Kmet. listu» in demokratom.

Politični ogled.

DRŽAVA SHS.

V nedeljo so bile v Srbiji in Črni gori občinske volitve, zmagali so radikali, ker je v Srbiji že tako, da zmaga ona stranka, ki ima policijo v svojih rokah. Volitve so bile krave. Pri agitaciji so se že pretepali med seboj, bilo je več ubitih in na dan samih volitev so bili krvavi boji v Mitrovici na Kosovem med Turki ali Džemijetom in združenimi Srbi.

Volitve so se vršile v 2241 občinah. Iz 674 občin je rezultat še neznan. Radikali so dobili 1302 občine, demokraci 354, zemljoradniki 62, meščanski blok 10, džemijet 12, ostalo komunisti in republikanci. V Beogradu so zmagali radikali, ki so dobili 6559 glasov, meščanski blok (demokrati itd.) je dobil 4987, komunisti 1505, socialisti 318, srbska stranka 172 glasov.

Begrajska vlada je sprejela predlog Italije, da se Reka z Barošem in Delto vred začasno stavi pod upravo posebne komisije z italijanskimi in našimi reškimi člani.

Načelnik ministrstva trgovine je odpotoval na Dunaj k pogajanju za sklenitev trgovske pogodbe med našo državo in Avstrijo.

NEMČIJA

ima novo vlado, ki se bo na miren način skušala pogoditi s Francijo. Za sporazum kažejo tudi Francozi več volje to pa gotovo tudi za to, da bi prehiteli angleški nastop v odškodninskem vprašanju. Proti novemu kanclerju dr. Stresemannu nastopajo monarhisti in grozijo z atentati.

V BOLGARIJI

izreka vlada okrutne obsodbe nad pristaši zemljoradniške in komunistične stranke. Sodišče v Sofiji je izvedlo v zadnjem času veliko obsodb na smrt in na do smrtne ječo, razprava proti ministrom Stambolijskijev vlade se še pa ni začela. To bo gotovo višek nasilja. Vlada je vplivala na odvetniško zbornico in ta je prepovedala vsem odvetnikom prevzeti zastopstvo in zagovor obdolženih.

NA ČESKEM

je od pondeljka splošna rudarska stavka. V štrajku je nad 120 tisoč rudarjev, ker pa rudarska organizacija skrbi za varnostno službo po rudnikih in obratih, dela sedaj še kakih 10 tisoč rudarjev.

KONFERENCA ZA NARODNE MANJSINE

v Kodanju je sprejela po švicarskem predlogu naslednje točke v varstvo narodnih manjšin. 1. Vse države naj jamčijo manjšinam svobodo vere in narodnosti, 2. v vseh državah, kjer obstoje manjšine, naj se ustanove paritetne komisije, ki naj odločajo o vseh spornih vprašanjih in 3. medparlamentarni svet naj ustanovi stalno manjšinsko komisijo.

Naši poslanci med ljudstvom

Tišina (Prekmurje). ne 2. avgusta se je vršil po sv. maši shod ter obenem občni zbor KZ za celo zupnijo. Zborovanje je vodil načelnik KZ g. Kuhar Jožef iz Gradišča. G. narodni poslanec Šiftar je razložil političen položaj ter dal obračun o svojem delovanju v parlamentu. Glede gosposčine (kuluka) je g. poslanec povdarjal, da se v Sloveniji in v Prekmurju ne bo izvajal. Za železnico Murska-Sobota—Ormož so naši poslanci posredovali, da je dovoljenih 5.000.000 D kredita za zgradbo. Zaupniki so se g. poslancu toplo zahvalili za njegov trud in pozvali naše poslance, naj še znaprej vztrajajo v boju za avtonomijo. Tajnik Švikaršič je govoril o organizaciji Kmetске zveze. Nato se je izvršila volitev krajevnih odborov SLS.

Shodi poslanca Žebota v mesecu septembru. Na praznik dne 8. septembra po sv. maši pri Sv. Križu nad Mariborom, v nedeljo, dne 9. septembra po sv. maši pri Sv. Juriju ob Pesnici. Isti dan popoldne pa bo gospodarsko zborovanje pri Gor. Sv. Kungoti.

Zbori zaupnikov v polit. okraju mariborskem so se vršili: 1. avgusta pod predsedstvom župana Safošnika v Slov. Bistrici. Poročala sta poslanca Falež in Žebot. Dne 4. avgusta pod predsedstvom g. Spindlerja za sodni okraj mariborski v Mariboru in dne 13. avgusta za sodni okraj Sv. Lenart. Predsedoval je naš zaslužni starosta Rop. Na obeh zborih je poročal poslanec Žebot. — Zaupniki so na vseh treh zborovanjih izrazili našim poslancem neomajeno zaupanje s prošnjo, da nadaljujejo borbo za naše pravice in slovensko samoupravo.

Shodi Slovenske ljudske stranke v šentlenartskem okraju so se v času od 11. do 20. avgusta dobro obnesli. Poslanec Franjo Žebot je v tem času prepotoval ves okraj in domalega v vseh župnijah priredil javne in zaupne shode. Posebno lepo so uspeli shodi dne 12. t. m. pri Sv. Rupertu (predsednik župan Čuček), pri Sv. Bolfenku (Krajnc), v Gočovi (župan Kronvogel), dne 13. avgusta v St. Lenartu (Rop), dne 15. avgusta pri Sv. Trojici (župan Pihler). Po shodih se je narod razgovarjal s svojim zastopnikom in mu prednašal pritožbe in prošnje. Poslanec je obiskal večje število županov ter se z njimi posvetoval o važnih zadevah. Po vseh župnijah se preosnujejo krajevne organizacije naše stranke.

Shod poslanca Žebota pri Sv. Jakobu v Slov. gor. v nedeljo, dne 19. avgusta je bil zelo dobro obiskan. — Predsedoval je odlični naš mož Fr. Platajš. Obširno in točno poročilo o gospodarskem in političnem položaju nam je podal naš poslanec g. Žebot, kateremu smo izrekli popolno zaupanje in zahvalo za njegovo delovanje. Dobro je, da pridejo poslanci v teh težkih časih med ljudstvo in ga poučijo, kako stvari stojijo.

Poslanec dr. Hohnjec je imel okrajne zbere zaupnikov Slovenske ljudske stranke v Ljutomeru, Gornji Radgoni in Konjicah. Zaupniki so poročilo poslančeve o položaju v državi, o delovanju poslancev naše stranke in o revizionističnem bloku vzeli z odobravanjem na znanje. Izrazili so poslanecem Slov. ljudske stranke popolno zaupanje s pozivom, da vztrajajo v boju za osamosvojitve Slovenije in pravice slovenskega ljudstva. Sodbo o najboljšem načinu tega boja, o sredstvih opozicije in o politični taktiki prepustajo Jugoslovanskemu klubu.

Cadram. V nedeljo, dne 19. avgusta smo imeli prelepo prireditev domače orlovске organizacije. Bil je prvi javni telovadni nastop Orla. Nastopili so Orli, Orlice in naraščajo. Vse vaje so bile proizvedene ne samo dobro in zadovoljivo, marveč z največjo preciznostjo. Gledalci so občudovali uspehe, ki je je naša mladinska organizacija dosegla iz lastnih moči s trudapolnim in požrtvovalnim delom. Slavnostni govor je imel poslanec dr. Hohnjec. Ob koncu telovadnih točk je orlovska organizacija svojemu vrlemu in požrtvovalnemu načelniku Tone Vahtarju, ki odhaja k vojakom, v znak hvaležnosti poklonila lepo sliko.

Shod SLS se je vršil dne 19. t. m. v Poljčanah v gostilni Hartner. Zborovanje je bilo zelo dobro obiskano in je trajalo celi dve uri. Na zborovanju je med pritrjevanjem navzočih poročal g. narodni poslanec Falež. Poslanec je na drobno razložil dosedanje delovanje Jugoslov. kluba. O zunanjih politikah je poročal strankin tajnik g. Krajnc iz Maribora. Zborovalci so se strinjali z izvajanjem obeh govornikov in izrekli zaupanje dosedanjim neustrašeni borbi naših poslancev za osamosvojitve Slovenije.

Okrajna seja SLS v Staremtrgu pri Slovenjgradu. za slovenjgraški okraj se je vršila dne 13. avgusta. Vodil jo je načelnik okrajne organizacije SLS g. Franc Hribernik iz Šmartna pri Slovenjgradu. G. narodni poslanec Vlado Pušenjak je poročal o političnem položaju. Debata se je končala s soglasnim sklepom, da se izreče našim poslancem neomajeno zaupanje in poziv, naj delujejo, kakor dosedaj po isti taktiki aktivnega sodelovanja v narodni skupščini v Beogradu.

Razbor pri Slovenjgradu. Dne 12. t. m. smo imeli pri nas shod SLS, na katerem je ob obilni udeležbi poročal g. narodni poslanec Vlado Pušenjak o sedanjem političnem položaju ter o delovanju Jugoslov. kluba. Po poročilu g. poslanca se je razvila živahna debata, zlasti glede vojaškega zakona. Zborovalci so izrekli popolno zaupanje poslancem Jugoslov. kluba, posebno še g. Pušenjaku ter končno sprejeli naslednjo resolucijo: Pristaši Kmetске zveze najodločneje obsojamo vidovdanske ustave, ki je največ kriva nesporazuma v naši državi. Zahtevamo revizijo ustave, da tako pridejo tudi Hrvatje in Slovenci do svojih pravic, katere jim gredo po božjem in človeškem pravu. Odklanjamo vse postavke, ki izvirajo iz krivičnih točk vidovd. ustave. Poseb-

no odločno odklanjamo takozvani kuluk, ki zopet uvaja tlako, katere mi pod nobenim pogojem ne sprejememo. Zahtevamo tudi, da se počitnice na ljudskih šolah prestavijo takoj drugo leto na jesen. Vztrajamo na zahtevi revizije ustave in najširše avtonomije.

Shodi poslancev SLS. V Loki pri Zidanem mostu se je vršil dne 15. avgusta shod, na katerem je govoril narodni poslanec g. Kugovnik o političnem položaju, o delovanju Jugoslov. kluba, za dosego avtonomije. Po izčrpnem poročilu g. poslanca se je razvila debata, katere se je udeležilo več mož in maladeničev. Odločno so vsi protestirali proti krivičnemu davčnemu sistemu, vojaškemu zakonu, ter o uvedbi kuluka v Sloveniji.

V Sv. Katarini pri Trbovljah se je vršil shod dne 16. avgusta. Poročal je poslanec Kugovnik o delovanju Jugoslov. kluba ter o težkem boju, ki ga bide klub proti sedanji centralistični vladi za dosego avtonomije in za zboljšanje sedanjega slabega položaja. Kljub plohi, ki se je vtila med zborovanjem, se zborovalci niso ustrašili, ampak so vztrajali do zadnjega. Izreklo se je popolno zaupanje poslancem SLS. Protestiralo se je proti krivičnemu davčnemu sistemu, proti upeljavi kuluka, ter sploh proti izkoriščanju Slovenije.

V Teharje pri Celju se je vršilo zborovanje dne 19. t. m. Govoril je g. poslanec Krajnc o političnem položaju. Udeležba je bila zelo lepa. Udeleženci so z zanimanjem sledili besedam govornika ter tudi izrekli popolno zaupnico Jugoslov. klubu in sklenili resolucijo, da se naši poslanci bojujejo še znaprej do uresničenja našega cilja — za samoupravo Slovenije.

Tedenske novice.

Glede ljudskošolskih počitnic se je obravnavalo na seji višješolskega sveta dne 9. t. m. in je bilo sklenjeno sledeče: Višji šolski nadzornik Gabršek je poročal o oddaji učiteljskih služb na štajerskem in je bilo oddanih več službenih mest. Zadnja točka njegovega referata so bile velike počitnice za osnovne šole na štajerskem. Tam so imeli do najnovejšega časa velike počitnice meseca septembra in oktobra, meseca julija in avgusta pa šole. Višji šolski svet pa hoče počitnice v vsej Sloveniji izenačiti. Zoper to naredbo so poslali štajerci celo kopico ugovorov. Na seji se je posebno povdarjalo, da so na Dolenjskem iste razmere kakor na štajerskem in če so na Dolenjskem zadovoljni s počitnicami mesca julija in avgusta, zakaj bi to za štajersko ne bilo prav? Sklenilo se je: 1. Naredba glede počitnic ostane. 2. Ugovori se predložijo višji inštanci. 3. Mesca septembra in oktobra se bodo dovoljevale učencem glede obiska šole polajšave, če bodo pri delu potrebni. Olajšave se bodo podelile, kakor v poletni dobi posameznim učencem, po največ onim iz 7. in 8. šolskega leta. Dotični starši se morajo v ta namen zgledati pri krajnem šolskem svetu, ki izposluje olajšave pri okrajnem šolskem svetu. V izrednih slučajih ob času prav nujnega in obilnega dela bi se mogle dati za nekaj dni polajšave glede šolskega obiska tudi vesim učencem enega šolskega okoliša, ako bi o tem sklepale in za to prosile pri okrajnem šolskem svetu vse občine zadevnega šolskega okoliša.

Za naše župane! Naša stranka je na željo županov in odbornikov ptujskega okraja založila tiskovine za sezname obvezancev za kuluk, katere morajo župani sestaviti v 3 izvodih. Ker je naklada majhna, pozivamo gg. župane, ki še seznamov niso sestavili, da si tiskovine takoj naročijo pri tajnistvu SLS v Mariboru, Tiskarna sv. Cirila. Stanejo po 1 dinar.

Slabostni Pucelj in novi vojaški zakon. Penzionirani minister Pucelj vedno izziva v «Kmet. listu», češ: Klerikalci so obljubljali pred volitvami, da bodo naše fante rešili vojaškega službovanja v južni Srbiji in naši fantje bodo odslužili vojaški rok doma, a dosedaj tega niso naredili. G. Pucelju povemo, da se doslej še ni dosegla premestitev naših fantov-vojakov iz južne Srbije v Slovenijo, je temu največ kriv ravno Pucelj s svojo samostojno gardo. Samostojni so bili v vladi, a se nikdar niso resno potegnili za naše fante, ampak še ugovarjali so našim poslancem, ako so ti slikali v zbornici na podlagi dokazov res obupan položaj naših fantov-vojakov. Zloglasni Pucelj je kot minister med prvimi rožljaj s sabljo, ko se je sklenila ona nepotrebna mobilizacija proti Madžarski. Ko je šlo za izročitev generala Zečeviča sodišču, ker je radi njegove malomarnosti pomrlo in zmrazilo toliko rekrutov, so bili vladni samostojni hlapci in petolizniki proti izročitvi. Ko je prišel pri sedanjem zasedanju parlamenta v načelni pretres novi vojni zakon, je gosp. Pucelj zbežal pred glasovanjem iz zbornice, ker se kot vedno pokorni Pašičev sluga ni upal glasovati proti. Ako pa samostojne izdajce ne bi bile kot od Pašiča kupljene duše glasovale za vidovdanske ustave, bi že naši fantje davno lahko služili doma. Naši poslanci in naše časopisje je glede zboljšanja usode naših fantov storilo in še bo svojo polno dolžnost; Pucelj pa je v Beogradu najhujši militarist, ki bi še danes glasoval za vsako mobilizacijo in vojno, doma pa laže po svojem «Kmet. listu», kako je za preureditev neznosnih vojaških razmer.

Kdo žrtvuje za Slovence na Westfalskem v Nemčiji nekaj dinarjev, da se jim more pošiljati «Slov. Gospodar»? V nemških premogovnikih, katere imajo zasedene Francozi, dela več sto naših dobrih, vrlih Slovencev. Ti se zelo zanimajo za svojo domovino in bi silno radi čitali «Slovenskega Gospodarja». Ker je pa nemški denar v veljavi grozovito pade, si naši ubogi Slovenci ne morejo več plačati «Slovenskega Gospodarja». To je za nje velikanska škoda, da v tujini ne morejo več čitati svojega priljubljenega slovenskega lista. Uprava «Slov.

Gospodarja je sklenila, da westfalskim Slovincem da liste zastoj, ako bi se našli dobrotniki, ki bi plačali za nje poštnino. Poštnina pa stane za vsak list K 1.60. Za celo leto stane poštnina za vse «Slov. Gospodarje», ki bi se pošiljali na Westfalsko, 1800 din. Prepričan sem, da bi se pri dobri volji ta svota dala spraviti skupaj. Zato se obračam v imenu naših bratov na Westfalskem na blaga srca našega slovenskega ljudstva s prisrčno prošnjo: Priskočite na pomoč našim bratom! Zbirajte v veseljih družbah in drugih priložnostih za poštnino, da jim morem doposlati «Slov. Gospodarja». Westfalski Slovinci so organizirani v katoliških društvih. Vodita jih dva požrtvovalna duhovnika Hegenkötter in Tensundern, ki sta se, dasiravno trda Nemca, vendarle naučila slovenskega jezika in ga tako gladko in lepo govorita, da se jim niti ne pozna, da sta Nemca. Gospod Tensundern je zdaj na Slovenskem in bo govoril na katoliškem shodu v Ljubljani. Zato še enkrat prosimo: Zrtevajte, ki morete, vsaj nekoliko dinarjev, da rešimo svoje brate, ki si v tujini iščejo kruha. Kolikokrat izdamo velike svote po nepotrebnem za pijačo. Pritrgajmo si enkrat za en liter vina in dajmo znesek za uboge brate. Posebno denarni zavodi naj se jih spomnijo. Ti zneski se naj pošiljajo na naslov podpisanega: Dr. Ant. Jerovšek, ravnatelj Tiskarne sv. Cirila v Mariboru.

Izvanredna cerkvena slovesnost pri Sv. Petru pri Mariboru. V kroniki naše župnije bo zapisano, kar je že od ponedeljka dne 13. avgusta zapisano v srcih onih, ki so prisostvovali izvanredno lepi svečanosti preobleke 9 kandidatkinj pri naših čč. šolskih sestrah. Po vsej Sloveniji in še preko njenih mej je znan naš zavod. Tiho in marljivo kakor čebelnice delujejo v njem čč. sestre, in prvi vidni uspeh tega vztrajnega dela je bila svečanost v ponedeljek dne 13. avgusta. Med pritrdovanjem zvonov se spremile Marijine družbenice z zastavo, čč. sestre, sorodniki in 5 duhovnikov neveste v cerkev, kjer so sklenile zaroko z nebeškim ženinom. Vsi obredi, na govor gospoda kanonika in dekana Fr. Moravec in ubrano petje, vse to je privabilo premnogim solze v oči. «Zares, to je bil dan, ki ga je naredil Gospod!» Ni bilo tistega plesnjivega svetožalja, češ, sedaj se bodo odpovedale svetu in vsemu, ampak vladalo je sveto veselje in iz marsikaterega srca se je izvil vzdih: «Oh, ko bi bila tudi jaz tako srečna!» — Kakor rečeno: zapisan bo ta dogodek v naših srcih ter nam svedočil, da je pravo veselje le tisto, v katerem se naša duša raduje v Bogu, svojem Gospodu. Vsi udeleženci, cela župnija pa mora biti hvaležna za ta dan predvsem preč. gospodu dekanu za prekrasne besede v cerkvi in pozneje na «gostiji», — duhovnemu očetu in voditelju gospodu domačemu župniku, čč. sestram, zlasti predstojnici, obema čč. gg. župnikoma-gostoma in vsem, ki so kaj pripomogli k tej lepi slovesnosti. V letošnjem pozdravnem pastirskem listu imenuje prevzvišeni vladika redovnice posebno gredico Gospodovega vinograda. Ako nas bo doletela čast, da nas bo kedaj obiskal, upamo, da bo zadovoljen z našo šentpetersko gredico, ki je pravkar vzgojila prvih devet rozic za nebeški vrt. In tebi, tihi samostan, želimo: procvitaj Bogu v čast in v blagor človeštva!

Zgradba državne ceste St. Ilj—Velka—Apačka kotlina je zopet razpisana za licitacijo. Ako ne bo nobena gradbena tvrdka prevzela dela, bo država v lastni režiji pričela z gradbo in bo uporabila v to svrhu tehnične vojaške čete. Nova cesta bo dolga približno 15 km.

Zanimivo ter novo od Sv. Bolfenka v Slov. gor. — Zadnje nedeljo je imel pri nas javen shod poslanec mariborskega okraja gospod Franjo Žebot. Četudi je bil shod razglašen še le zadnji trenutek, se je vendar zbralo precejšnje število mož in žen različnega stanu in mišljenja iz ust priljubljenega rodoljuba, kako se naj vedejo, v teh težavnih časih. Vsi navzoči so se strinjali v tem: Dasi so za nas neznosne razmere, v katere so nas pahnili gospodje v Beogradu, vendar ne smemo obupati. Naša pravična stvar mora zmagati prej ali slej: dotlej pa bo treba vztrajati in potrpeti. Solnce bo mogočnejšem pri vladnih koritih utonilo morda še prej, kakor pričakujemo; kajti ni je sile, ki bi segala do nebes. — Upanje torej imamo, da nastopi za nas po končanem mučeniškem boju za naše pravice blaga doba miru, ko bo mirno in zadovoljno živel brat z bratom v svobodni slovenski domovini. Prisrčna zahvala gospodu poslancu za obisk in pomirjevalne besede. Naše ljudstvo potrebuje v sedanjem političnem boju pobude in tolažbe. — Za jesensko košnjo ljubi Bog prav očetovsko skrb za nas. Kdor je kosil seno zgodaj, ima zdaj krasno in obilno otavo; morda mu zraste čez dober mesec še lep otavek. Toplo solnce in lepi dnevi pospešujejo sušenje in tako roma voz za vozom, težko naložen z lepim zelenim darom Pesniške doline proti kmetskimi domovom. Udana hvala dobremu Očetu v nebesih! Ne tako kakor z otavo smo zadovoljni s svetotrojiškimi berači. Cele tri dni pred vsakim romarskim shodom romajo ti resnični in navidezni reveži posamezno in skupno proti Sv. Trojici in nadlegujejo hiše ob cesti. Nazaj grede pa posedajo po gostilnah, popivajo, prepevajo in si pripovedujejo, kje je boljši zaslužek in kje se dobi boljše vino. Zadnjič je takšna lepa družba popivala v trgu od 9. ure zjutraj do 5. ure zvečer. Ti pijani in nezadovoljni berači so postali prava nadloga za naše kraje, tako, da bo treba z vso resnobo nastopiti proti tem izkoriščevalcem krščanske dobročnosti.

Blagoslovitev novih zvonov pri Sv. Barbari v Halozah. V nedeljo, dne 2. septembra bo p. n. g. škof tukaj blagoslovil za župno cerkev tri nove bronaste zvonove. Sosedni župljani na svidenje!

Šmarskemu Sokolu v album. Ko sem se preteklo nedeljo 12. t. m. vračal iz orlovskega tabora v St. Jurju, se je dogodila sledeča dogodbica, ki jo naj izve tudi širša javnost: Ko je vlak obstal v Šmarju pri Jelšah, kjer sem izstopil, sem se mirno napotil proti domu.

Kar naenkrat pa je stala za menoj gruča mladih šmarskih fantalinov. Naenkrat stopi tik za mene močan in velik fant. Ker sem se hitro okrenil, sem videl, kako mu je iz oči gorela strast in razbrzdanost. Grozno italijansko kletev zoper Marijo je izrekel tako zaničevalno kot more le nasprotnik-brezbožneš: «Ali bežiš, vrag čukovski?» me je nahrulil. A jaz sem mirno nadaljeval svojo pot, dokler mi ni on stal tik za hrbtom z orožjem. Pospešil sem korak navzlic njegovemu preklinjanju. In sedaj se mi šmarski Sokoli posmehujejo, češ, bežal si pred nami. Če misliš ti, šmarski Sokol, da boš s tem zaprl polet k solncu hitečega Orla, se motiš. Če tudi napadate, mi bomo vstrajali do zmagel Šmarski Orel pa se bo še bolj razcvital kljub vašim črnim nakanam. Mirnega Orla ste napadli, s tem se sedaj hvale. Mi pa ne napadamo, četudi nas nasprotnik, se ga ne lotimo s surovo silo. Šmarsko ljudstvo je z nami in proti sokolskim orjuncem. Vsa poštena mladina hiti pod peruti šmarskega Orla in to jezi Sokole. Naša orlovska načela stojijo na skali, ki je ne bo razbil šmarski Sokol!

Protest proti kuluku. Iz Rečice ob Savinji so nam poslali v objavo tale protest: Občinski odbor Rečica ob Savinji je na svoji zadnji seji dne 12. avgusta sklenil sledeči protest: Odločno protestiramo proti uvedbi ter izvajanju tlake (kuluka) v Sloveniji. Uvedba kuluka pri nas v Sloveniji je skrajno krivična tudi radi tega, ker mi plačujemo itak okrajne doklade za to, da se ceste popravljajo. Zahtevamo, da ostane v Sloveniji tako, kakor je bila dosedaj navada. Ako pa želijo nekateri južni kraji naše države kuluk izvrševati, ga lahko izvršujejo, samo nas v Sloveniji naj pustijo v tej krivični uvedbi nedotaknjene, ker tlako so delali naši pradedje pred par stoletji.

Lepa slovesnost v Šmarjeti pri Rimskih toplicah. Na praznik Marijinega vnebovzeta se je vršila pri nas redka slovesnost. Priljubljena romarska cerkev Marija Lurd je dobila nov zvon. Krog 8. ure se je zbrala pri kolodvoru številna množica, ki je med zvoki godbe in gromenjem možnarjev po s cvetjem, zastavami in slavloloki ozaljšani česti spremljala novi zvon k podružnici na griček. Po blagoslovljenju je zadonel pozdrav domačega pevskega zbora, vlč. g. dekan dr. Kruljc pa je v krasni pridigi orisal pomen zvona, spomin dobrotnikov in živo vero, za katero nas bo novi zvon ogreval. Da se iz našega Lurda sedaj glasita dva zvona, se moramo farani pred vsem zahvaliti vlč. g. zlatomašniku Edvardu Janžek, ki je vkljub svoji visoki starosti pobral darove v bližnji in daljni okolici. Nalogo, ki so jo je za večer svojega življenja naložil, je z mladeniško vztrajnostjo izvršil. Kot mož je dal cerkvico sezidati, kot sivolasi starček je ostalemu zvonu preskrbel tovariša. — Za novi zvon se je posebno trudil posestnik gosp. Franc Gaberšček, ki je žrtvoval delo in čas, pri nabiranju prispevkov se ni ustrašil nobene poti in je največ pripomogel, da se je slovesnost tako lepo izvršila. Obema in vsem dobrotnikom: Bog plačaj!

Posnemanja vredno. Iz Cvetkove nam poročajo: Na praznik Marijinega vnebovzeta se je vršilo pri vzgledno-krščanski in miroljubni hiši Franca in Klare Hergula slovesno blagoslovljenje nove spominske kapelice posvečene v čast lurski Materi božji. Ob tej priliki zbrani gostje so nabrali 425 K za dijaško semenišče v Mariboru. Vsem darovalcem v imenu naših dijakov iskren Bog plati!

Res lep je bil ta dan! Od Marije Reke poročajo: Praznik — Veliki šmaren se je pri nas obhajal letos prav slovesno. Od vseh strani so prihitali romarji — častilci Matere božje. Topiči, speči že več let, so se na novo zopet letos oglašili. Lepo okrašena cerkvena je ljubeznivo vabila verno ljudstvo, naj se zateče — pomoči potrebuje — k Mariji. Med slovesno procesijo je svirala trboveljska godba. Med pridigo se je med drugim opozorilo domače farane, da obhaja njihov duhovni voditelj srebrno sv. mašo in obenem desetletnico njegovega tamošnjega delovanja. Popoldan je Mladeniška in Dekliška zveza uprizorila igrano «Na dan sodbe». Prvo krat se je mnogobrojni množici predložil uspeh gesla: Mladina na plan! Gledalce so igralci prav zadovoljili in so si v svesti, da bodo njihovo stremljenje v bodoče še bolj podpirali. Res lep je bil ta dan. Staro in mlado se ga bode z veseljem rado spominjalo.

Rajni poslanec Urek bi zopet rad rogovilil. Iz Globokega pri Brezicah nam poročajo: Sedaj je bil nekaj časa mir, ker je «Gospodar» zagrozil Ureku, da bo obelodanil vse njegove še neodkritke lopovščine, a sedaj se je zopet vzbudila v njem razbojniško razgreta kri in je začel rogoviliti in lagati po «Kmet. listu». Kako je bilo v resnici z ono zadevo v «Kmet. listu», pa hočemo povedati resnici na ljubo v naslednjem: Rajni poslanec Urek blagopokojne Kmetijske stranke se je v nedeljo, dne 29. julija ob priliki volitve v občinski agrarni odbor silno trudil, da spravi v odbor svoje samosvojneže. Pred volitvijo je agitiral, dasiravno je vedel, da se SLS ni nič pripravljala prej nego zadnji dan. Le nekaj naših pristašev je šlo na volišče, ni čuda potem, da ste, g. Urek, dobili še za enkrat in za zadnjič greben. Omenjenega dne se je vrnil Urek židane volje zvečer domov in se je pobahal proti svoji ženi: Danes sem pa ozdravil na živcih, ker niso prišli klerikalci na volišče in vam ne bode treba več jesti iz tistega rengelca. Ali ste pa, g. Urek, povedali svoji ženi, kako ste nagovarjali Lenartovo Tončko, omoženo Novak, v Brezini, naj pride zvečer, ko bo šla k svoji materi v Globoko skozi Laze ... Tudi vaš brat je ponočeval tako dolgo, dokler nazadnje ni preminul v zaporu ... Prihodnjik še več, da bomo g. Ureku zopet živce uravnali.

Še nekaj o orlovski akademiji v Kozjem. Zupanstvo kozjanskega trga ter kmetje iz okolice izrekajo javno zahvalo vsem orlovskim odsekom, ki so sodelo-

vali ob priliki prve orlovske prireditve v Kozjem dne 12. avgusta. Orlovski odsek iz Rimskih Toplic nam je s svojim nastopom pri vaditeljskih vajah in z veličastnim pevskim zborom nudil nezabnen užitek. Orlovski odsek Pilštanj z naraščanjem je rešil svojo nalogo izoborno. Pilštanjske Orlice so pod spretnim vodstvom brezhibno izvajale proste vaje. Nastop pilštanjskih Orlic je bil čisto nekaj posebnega, ker Orlice še v kozjanskem okraju doslej nismo poznali. Najiskrenejša zahvala vsem orodnim telovadcem. Konečno izrekamo zahvalo novima odsekom v Podsredi in Kozjem, ki sta nam po dvomesečnem obstoju pokazala nekaj brezhibnih prostih vaj. Odsekom želimo prav mnogo uspeha in ju bomo tudi podpirali. To je bil prvi orlovski nastop v Kozjem in gotovo ne bo zadnji, ker tudi kozjanski okraj zna ceniti pomen orlovstva.

Lep uspeh našega rojaka v Ameriki. Slovenec Mr. Roland Kuss, zastopnik Jadranske banke pri Frank Sakser, State Bank v New Yorku je absolvirал prvi letnik ameriške visoke šole z najboljšim uspehom. Kot najboljši dijak je dobil prvo nagrado.

Gospodarstvo.

VINSKA KRIZA IN KAKO JI ODPOMOČI.

(Govor g. R. Košarja na zborovanju Kmetijske družbe v Mariboru.)

Spoštovani! Od vodstva naše slavne Kmet. družbe mi je bila dana častna naloga, da predavam danes o vinski krizi in kako ji odpomoči.

Mislím, da ni nikogar med nami, ki bi rekel: Vinske krize ni, ker vidimo povsod njene posledice: polne kleti, obupno razpokošenje naših vinogradnikov, ki se izraža v vinotočih, kjer pomaga sosed sosedu prazniti polovnjake, v neveselju do nadaljnjega obdelovanja, kaj še do novih nasadov, v stagnaciji vinske trgovine itd.

Obstoja vinske krize mi torej ni treba dokazovati, pač pa hočem, spoštovani navzoči, poiskati njene vzroke. Ako vemo za vzrok bolezni, bo lečenje lažje in bolj uspešno. Glavni vzrok naše vinske krize leži v razpadu stare tisočletne gospodarske enote: Avstro-ogrsko monarhije. Zile odvodnice v konzumirajoče dežele so se pretrgale, produkcija pa je ostala in se je morda še povečala. Odtod poplava na našem vinskem trgu. Velezanimivo je, da je bivša Avstro-Ogrska glasom statistike bila v zadnjih letih pred izbruhom svetovne vojne glede porabe in produkcije vina v približnem ravnesju. To, kar se je v državi pridelalo, se je tudi porabilo in vsak je prišel na svoj račun: producent, konzument, posredovalec in industrija. Zato je bivša monarhija tudi forsirala produkcijo vina.

Avstrijski del monarhije je vsako leto uvažal iz Ogrske 800.000 do 1.000.000 hl vina, katerega je porabil že za rezanje svojih kislastih vin na Stajerskem, Avstrijskem in Moravskem. Čudno je, da je tehnika in stoletna praksa znala v dobrih in slabih letinah konstruirati približno vedno isti «avstrijski» tip, ne da bi prišli radi tega v konflikt s strogo vinsko postavo. Na drugi strani pa se je s pomočjo naših kislastih in sladkih ogrskih, banatskih in hrvatskih vin ustvaril tudi poseben tip «ogrskih» vin, ki je tudi našel svoje redne odjemalce po državi. Vinska ura je tekla naprej po večstoletni izglajeni poti.

Z razpadom monarhije, te gospodarske enote, pa se je začela katastrofa za vinogradništvo. Poglejmo v Jugoslavijo. Od bivše Avstrije smo dobili vse južnoslovenske vinorodne pokrajine: južni del Stajerske, Hrvatsko in Slavonijo, nekatere vinorodne komitate prejšnje Ogrske, Dalmacijo, Bosno in Hercegovino in kot nov del — Srbijo.

Poglejmo na Ogrsko: Od 63 komitatov stare ogrske kraljevine (brez Hrvatske in Slavonije) se je bavilo 43 komitatov z vinorejo. Po trianonski mirovni pogodbi pa je novi Ogrski ostalo samo 17 neokrnjenih in 10 deloma odščipljenih komitatov, v katerih pa znaša z vinogradi zasajeni areal 211.272 ha, dočim je leta 1914 znašala vinorodna površina vse Ogrske 324.272 ha, tako da je Ogrska na vinogradih obdržala dve tretjini svoje posesti, dočim je vse prejšnje zemeljske površine obdržala komaj eno tretjino. Pri tej razdelitvi pa je padlo njeno prebivalstvo od 20.000.000 na 8.000.000 in umevno je, da mora tudi imeti velikansko nadprodukcijo vina in s tem tudi vinsko krizo.

V sedajni Nemški Avstriji vidimo ravno nasprotno: Ta nasledstvena država je izgubila štiri petinke svojih vinogradov. Izgubila je po Stieglerju samo na Stajerskem 24.520 ha na Jugoslavijo, dočim ji je ostalo v tej deželi samo 3009 ha 88 a. Izgubila pa je tudi Dalmacijo, Istro in vso vinorodno južno Tirolsko, za katere je Portele toliko krvavel. Ostale pa so, ji vse konzumirajoče alpske dežele, industrijski centri in velika mesta z Dunajem vred. Ta država mora uvažati vino in sicer znaša povprečni uvoz zadnjih treh let približno 900.000 hl ali 300.000 polovnjakov.

Sedajna Čehoslovaška tudi uvažava vino, akoravno je od prejšnje Ogrske pridobila precej vinorodnih komitatov. Rumunija je imela pred vojno l. 1913 90.080 ha gorice s pridelkom 1.518.883 hl vina. Na izvoz ni silila, pač pa se je njen poolžaj sedaj po pridobitvi pravovrstnih kvalitativnih sedmograških vinskih pokrajin Ogrske izpremenil in sedaj išče tudi izhoda za svojo nadprodukcijo.

Italija, ki je že pred vojno stala v prvi vrsti svetovnih vinorodnih držav, se nove pridobitve vinogradniškega teritorija od prejšnje monarhije menda ne bo preveč veselila in zato skuša pod narodnim plaščem vtihotapiti goriška in istrijanska vina v Jugoslavijo.

tirolska vina pa v Nemško Avstrijo. Da vpliva v največji meri tudi na Čehoslovaško, Poljsko in Švico, je umevno. Dosegla je tudi že lepe uspehe, ker je imela že davno jasen pogled čez novi položaj in neorientacijo nasledstvenih držav glede vinske trgovine.

Vzrok naše vinske krize torej ne leži v slučajnih dobrih letinah in ker smo pridelali tudi jabolčnik. Vzrok naših vinskih kriz leži globlje, leži v zgodovini, svetovni vojni in njenih posledicah. Akoravno priznavam, da slučajno ne bomo imeli vinske krize, ako nam mrzci uniči vinograde, ali ako nam peronospora in oidij prikrajšata pridelek kakor letos, vendar pa bo vinska kriza stalno ogrožala ravnovesje našega narodnega gospodarstva, ker smo postali samostojna vinorodna država.

Ker torej vidimo, da so nekatere nasledstvene države preobložene z vinom, katero drugim manjka, bi bilo naravno, da bi v te dežele odvajali naš vinski prebitek kakor nekdanj, ko je n. pr. vsak spodnještajerski vinogradnik imel kakega strica nekje na Srednjem ali Gornjem Štajerskem, ki mu je prišel vsako leto po vino. Stare žile odvodnice so bile pretrgane po svetovni vojni in na vsaki meji stoji danes finančna straža. Na teritoriju bivše monarhije se je začela gospodarska tekma in nekrvavi gospodarski boj.

Nasledstvene države, ki so navezane na vinski uvoz, so proglasile vino kot luksuz, vpeljale prohibitivno carino ter uvedle protialkoholno gibanje in skušajo sedaj z vso močjo celo z manjvrednimi nasadi necepljenih amerikan kspraviti lastno vinorejo na noge.

Kdo bo zmagal v tej nekrvavi vojni? Seveda najbrihtnejši, ki se bo prvi prilagodil spremenjenim razmeram. Bojim se, da Jugoslavija ne bo med tistimi. Tudi Švica je velevažna vinouvozna država, na katero bi se moralo ozirati. Dosedaj so jo zalagali večinoma Italijani, lani pa so jih prekosili Španci. Švica je rabila že pred vojno približno 1 milijon hl na leto. Dočim je pred vojno znašal italijanski uvoz tri petine porabljenega vina, je lani leta 1922 padel na 327.316 hl, med tem, ko je znašal uvoz iz Španije 622.338 hl. In sedaj se vpraša italijanski list «Giornale vinicolo italiano», v čem tiči vzrok preobrata. Pride do prepričanja, da italijanska vinska trgovina še ni zadostno organizirana in orientirana, za pokončevanje te konkurence. Treba bo, pravi list, da se italijanski eksporterji prilagodijo svetovnemu vinskemu trgu tako glede kakovosti kakor cene, kajti eksport Italije v Švico si mora zopet priboriti prvo mesto. In pri tem stremljenju gredo Italijani organizirano in sistematično svojo pot. Tako je na primer italijanska trgovska komora letos uprizorila v Curihu od 2. do 10. junija veliko vinsko razstavo, ki je izvrstno uspela. Izstavlila je bela in črna vina v sodih in steklenicah, sladka vina, vermut (pelinovec), šampanjce, likerje in konjak. In sicer je razstavlila te produkte iz vsake vinorodne province za se, tako, da je bilo 11 skupin. V vsaki skupini pa so dvorile domače deklice v običajnih narodnih nošah. Gotovo je morala biti to pestra slika, tako izrabljajo vse pripomočke. Da, Italijani se razumejo na vinsko trgovino in trgovsko politiko!

Madžari pa so tudi začeli siliti v Švico in kakor vse kaže, ne brez uspeha, kajti Švica jim je nedavno tega, znižala uvozno carino od enega švic. franka na polovico pri hl. Poleg tega je dovolila zvišanje dosedanjega mesečnega uvoznega kontingenta od 50 na 70 vagonov. Bo že šlo, pravijo Madžari posebno, ker imajo tudi v Nemško Avstrijo in Čehoslovaško izdaten uvoz. Nemška Avstrija jim je sedaj tudi znižala uvozno carino od 60 zlatih kron na polovico. Da, da, tudi Madžari razumejo trgovsko politiko, kaj pa mi, kojih pregled ne sega niti od Jeruzalema do Gadje Peči? Tudi mi se bomo morali zbuditi in pogledati po svetu. Da se nismo prej zbudili, si nismo sami krivi, ker do preobrata nam ni bilo treba biti aktivnim na vinskih trgih. Zato je tudi vsa notranja organizacija našega vinskega trga zaostala. Delali smo dosedaj, samo v smeri produkcije in dajali nagrade tistim, ki so imeli najlepše vinograde, odslej pa bomo morali nagraditi tiste, ki pridelajo najboljšo vino in tiste, ki ga vedno najboljšo spravijo v promet.

(Konec prihodnjic).

Stanje vinogradov. Kmetje pravijo, da o bogati letini ni več govora in da mnogi ne bodo imeli niti polovice lanskega pridelka. V mnogih goricah je nastopila peronospora po grozdju, pa tudi oidij (pepel) se je prikazal v večji meri. Od peronospore napadene jagode požrnijo in odpadejo. Ker je bilo v cvetnem času deževno vreme, je grozdje nejehtno odcvetelo in kaže po 2 do 3 vrste jagod. Lani je bilo že na veliko mašo vse grozdje mehko in samo poznejše deževje je oviralo zadostni razvoj sladkorja, letos pa se ob tem času najde le tuintam kaka mehka jagoda na ranem grozdju. Ves avgust in september bi moral biti vroč in lep, da bi se zamujeno še popravilo. Ker pa postaja za vsakim dežjem precej hladno in so tudi solnčni dnevi že krajši, noči pa daljše, ne upajo vinogradniki na kako boljšo kakovost vina in pravijo, da bo lanski letnik še prišel dobro v promet. Zato so vinske cene pri nas in na Hrvatskem poskočile za 1-2 K. Pod 20 K za liter ni zlepa dobiti lanskega letnika. Letnik 1921 je postal zelo redek in stane nad 45 K.

Vinogradniki, ne prenačite se! Toča in trtne boleznijo so letos ugonobile na Slov. Štajerskem približno polovico vinogradov. Letošnja vinska letina bo silno borna. Cene lanskemu vinu rastejo. Svetujemo vinogradnikom, da so pri prodaji vina pazljivi. Prihodnje leto bo gotovo veliko povpraševanje po starih letnikih. Isto bo s sadjcem, kojega letos ne bo skoro nič.

Čebelarški shod. V svrhu ustanovitve zveze podružnic Čebelarkega društva za Slovenijo se vrši dne 26. t. m. ob 10. uri predpoldne v dvorani okrajnega zastopa Maribor čebelarški shod. Po shodu predava g. polovalni učitelj Jurančič.

Dekletom — vrtnaricam in gospodinjam. V zadnjem «Gospodarju» smo obljubili, da bomo začeli objavljati za naša dekleta poučne članke glede vrtnarstva in za gospodinje pa glede kurjereje. Tozadevne članke že imamo a smo jih morali za tokrat odložiti, ker smatramo, da je Košarjev članek o vinski krizi za gospodarske razmere še važnejši. Dekleta in gospodinje, torej prihodnjici!

Polletni podkovski tečaj na drž. podkovski šoli v Ljubljani se prične dne 1. oktobra t. l. Za vstop je vložiti do 15. septembra na ravnateljstvo drž. podkovske šole v Ljubljani s kolekom za 13 D kolekovano prošnjo ter ji priložiti: 1. rojstni in krstni list, 2. domovinski list, 3. zadnje šolsko spričevalo, 4. učno spričevalo, 5. нравstveno spričevalo in 6. ubožni list. Vsako prilogo, če še ni kolekovana, je kolekovati s kolekom za 1 D. Pouk o podkovski šoli je brezplačen. Učenci dobivajo redno drž. podporo ter imajo prosto stanovanje; skrbeti pa morajo sami za hrano in učne knjige.

Izvoz krompirja je odslej prost carine. To se je zgodilo radi tega, ker je letos krompirjeva letina po celi državi zelo bogata, a bati se je, da bo krompir radi vednega deževja segnil.

Mariborsko sejmsko poročilo. Prignalo se je: 16 konj, 7 bikov, 148 volov, 389 krav in 6 telc. Skupaj 566 komadov. Povprečne cene za različne živalske vrste na sejmu dne 14. 8. 1923 so bile sledeče: debeli voli 1 kg žive teže D 15 — 16.25, poldebili voli 12.50—15, plem. voli 9.50—11.50, biki za klanje 12.50—14.50, klavne krave debele 12.50—13.75, plemenske krave 10—12.50, krave za klobasarje 8.25—9.25, molzne krave 9.50—12, breje krave 9.50—12.50, mlada živina 9.75—14.

Mesne cene v Mariboru. Volovsko meso 24 do 27 D, meso od bikov, krav in telc 21 do 22 D, telečje meso 24 do 27.50 D, svinjsko meso sveže 35 do 40 D, povsod za 1 kg.

ZITNI TRG.

Vsled velikih ponudb so cene pri žitu zelo padle. Trgovci so vkljub padcu cen niso veliko nakupili, ker računajo še z nadaljnjim padcem. Zlasti izvozniki niso nič kupili, ker se za današnje cene, ki vladajo pri nas, dobi povsod v inozemstvu dovolj žita. Zato pa bo nujno potrebno, da bodo prodajalci vsled obile žetve cene toliko znižali, da bo mogoče preostanek izvoziti. Izvozu bi seveda prav prišla namera vlade, da zniža carino pri izvozu žita. Potem bi pa cene žitu pri nas še poskočile. Tako pa radi visoke carine in previsoke žitne cene pri nas že konkurira inozemska moka, zlasti italijanska v Dalmaciji. Dasi je ta moka neprimerno slabša od naše, je vendar mnogo cenejša ter jo zlasti revnejše prebivalstvo kupuje. Trgovcem, ki se imajo stare zaloge naše moke uvažanje italijanske moke zelo škoduje. Zato zahtevajo ti zvišanje carine pri uvozu. Vlada bo na vsak način morala nekaj ukreniti, ali da pritisne na vojvodinske kmetovalce, da cene žitu znižajo, ali pa da znižajo izvozno carino, da bodo cene žitu padle ter bo mogoče preostanek žetve izvoziti.

Pšenica: V začetku preteklega tedna so jo prodajali bački in sremski kmetje po 360—362 D, koncem tedna pa je že padla na 320—325 D za 100 kg. Bosanska in srbska pšenica, ki je istotako dobre kakovosti, pa je bila cenejša.

Rži se je malo prodalo. Cena 275 D za 100 kg. postavljeno na postajo v Bački.

Oves je v ceni znatno padel. Posebnega povpraševanja po njem ni bilo. Cena v začetku 315 D, poznejše pa že 265 D za 100 kg.

Za ječmen je bilo malo kupcev. Jari ječmen se je prodal po 287 D, zimski pa po 250—262 D za 100 kg.

Koruza. Vsled zadnjega dežja so nasevi koruze v zelo dobrem stanju ter pričakujejo poljedelski krogi odlično žetev. Zato pa tudi nihče ne kupuje velikih količin stare koruze, ker pričakujejo vsi, da bo z obilno žetvijo nove koruze padla cena tudi stari.

Nekoliko koruze se je ipak prodalo po 260 do 300 dinarjev.

Moka. Kupčija zelo miruje. Zlasti manjši mlini z moko slabše mele ne morejo svoje zaloge prodati, pa se radi tega nahajajo v jako neugodnem položaju. Cena za mularico 590—600 D za 100 kg.

Za otrobe je bilo precej kupcev, ker se zadnje čase izvažajo posebno v Švico za krmljenje živine. Cena skupaj z vrečami za 100 kg 125—160 D.

Lesni trg. Na zagrebški lesni borzi so bile cene (v dinarjih) lesa v času med 1. in 15. avgustom sledeče: hrast I. vrste 1900—2000, II. vrste 1400—1600, hrastov les za furnire 2400—2700, hrastove deske do 5 cm obrobline 1500—2000 D, hrastove deske preko 5 cm 1600—2600, doge za sode 1000 komadov 15.000, bukovih plohi I. vrste 300—400, jesenovi plohi I. vrste 500—700, mehki les tesan 350—450, mehki les rezan 600—700, brzojavni drogi: hrastovi 50—70, smrekovi 40—60, železniški pragi: hrastovi 60—80, bukovih 40—50. Drva za kurjavo, mešana vagon 2400—2700 D. Lesno oglje, bukovno, vagon po 12.000—14.000 D.

Vsem hmeljarjem! Hmeljarsko društvo opozarja vse hmeljarje na sledeče: 1. Vsled preobilnega, posebno dušičnega gnoja in morda tudi vsled izvanrednih vremenskih razmer je letos zrastle v poedinih nasadih nekaj prav dolgih, deloma tudi z listi obraslih kobul, za katere kupci ne marajo. Takšnih kobul ne mešajte z drugimi, lepo dorašilimi kobulami, ker vam pokvari ceno vsega pridelka. Če se med 10 kobulami nahaja le ena dolga, bo kupec določil ceno po dolgi, ne pa po ostalih lepih kobulah. Sortiranje hmeljase torej vedno obilno poplača in obenem povzdigne ugled našega hme-

ljarstva vobče. 2. Vsak zaveden hmeljar se mora tudi pečati s selekcioniranjem hmeljske rastline. Stari in z neenakovrstnimi rastlinami zasajeni, v nizkih legah ali na močvirnatih zemlji se nahajajo hmeljniki se naj opuste in nadomestijo z novimi na močni in rodovitni zemlji. 3. V to svrhu si mora vsak zaveden hmeljar že sedaj pred obiranjem v lastnem ali sosedovem hmeljniku določiti in primerno označiti one rastline, od katerih bo spomladi dobival potrebno število sadik. Hmeljarji, upoštevajte dani vam nauki! — Zalec, dne 20. 8. 1923. — Hmeljarsko društvo.

XX. poročilo Hmeljarskega društva o stanju hmeljskih nasadov doma in drugod. Zatec, CSR, dne 18. 8. 1923. Od dne 15. t. m. je silna vročina prenehala, podnevi imamo oblačno in bolj hladno vreme, noči so pa navadno prav mrzle, kar ne pospešuje okobuljenja. Zaželjene izdatne padavine tudi ni bilo in vsled tega se tudi kobule pomalem razvijajo. Če ne bo v kratkem zadostnega dežja, bodo kobule, katere se sedaj začinjajo tvoriti iz cvetja, ostale male. V zdravjih, zgodaj obreznih legah se okobuljenje vrši še precej pravilno in se bo z obiranjem pričelo okoli dne 26. t. m. Upanje na novo letino se torej ni zboljšalo, pa tudi ne poslabšalo, vendar je gotovo, da bo ista prav mala in da bodo cene primerne stroškom. Glede množine letošnjega pridelka ostane pri naši zadnji cenitvi, to se pravi, pridelali bomo blizu eno tretjino lanske množine. Plačaje se do 3050 čk za 50 kg hmelja iz leta 1922. (1 čk = 2.8125 D, 1 kg hmelja pride torej na 686.24 jk.) Končno razpoloženje na trgu je mirno, cene čvrste. — Savez hmeljskih društev Zatec.

Odredba glede inozemskih vžgalic. Uprava državnih monopolov poziva glasom «Uradnega lista» št. 71 ex 1923 vse trgovce z vžgalicami, da se imajo vsled prepevanega uvoza vžgalic razprodati do dne 31. decembra t. l. vse vžgalice inozemskega izvora. Ako se bodo po preteku tega roka še našle v kaki trgovini inozemske vžgalice, se iste kot vtihotapljeno blago odvzamejo, na kar se opozarjajo vsi prizadeti trgovci.

Vrednost denarja. Ameriški dolar stane 94—95 din., 100 francoskih frankov stane 530—535 din., za 100 avstrijskih kron je plačati 0.1337—0.1347 din., za 100 čehoslovaških kron 281—282 din., za 100 nemških mark 0.0017—0.00175 din. in za 100 laških lir 410—412 din. V Curihu znaša vrednost dinarja 5.80 cent. (1 centim je 1 para). Od zadnjega poročila je vrednost dinarja padla za 5 točk.

IZKAZ DAROV ZA DIJAŠKO VEČERJO v MARIBORU od konca marca naprej.

V denarju:

Deželna vlada v Ljubljani, oddelek za socijalno politiko 5000 D, kaplan Josip Krajnc 1000 D, namesto venca na grob prof. Verstovškega so darovali: dr. Al. Juvan, 500 D, Spodnještajerska ljudska posojilnica v Mariboru 500 D, Zadruga gospodarska banka 500 D, Zadruga zveza v Ljubljani 500 D, okr. glavar dr. Srečko Lajnsič v Mariboru 125 D, inž. Šturm na gradu Bogenšperku 100 D, v celotnem torej mestu vencev 2225 D. Marijina družba v Slov. Bistrici razun živl še v denarju 223.75 D. Ob priliki blagoslovljenja novega zvona pri Damišu v Grušovi, župnija Sv. Peter pri Mariboru se je nabralo 205.50 D, Na gostiji Franca Hujsak in Julijane Skrobar 200 D, Fr. Slana, kaplan pri Sv. Rupertu nad Laškim je oddal 180 D, Pri g. Janezu Rožmanu, županu v Šratovcih so nabrali ob priliki blagoslovljenja novega zvona za vaško kapelico 160 D. Vaupotič Franc, kaplan v Ormožu 150 D, Od Sv. Tomaža pri Ormožu je prišlo 115 D. Na sedmini Matjaž Smogavc v Tinju se je nabralo 101 D. Neimenovan iz Ruš daroval 100 D. Župnik Jančez Rožman v Zavodnem 87.50 D. Na gostiji Cirila in Ivanke Lasbajer pri Sv. Juriju ob Ščavnici so nabrali svačje 79 D. Kaplan Anton Suncič nabral pri blagoslovljenju Stelcerjeve ka pele 75.75 D. Na gostiji Anton Guček—Ana Jurkošek v Svetini gostje nabrali 52.75 D, Dekan Josip Cerjak v Slov. Bistrici 50 D. Narodni poslanec prof. Vesensjak 50 D. Upravišstvo «Glasnika» odstopilo darove za kruh sv. Antona 40 D, Župnik Sinko, Sv. Lovrenc v Slov. gor., poslal razun živl še v denarju 30 D. R. P. v Mariboru daroval 10 D, G. Polak 5 D.

V živilih.

Dekliška zveza pri Sv. Benediktu v Slov. gor. druga pošiljatev: 10 vreč krompirja. Iz Ormoža 8 vreč krompirja, 1 vrečo fižola, 1 vrečo koruze. Župnik Sinko, Sv. Lovrenc v Slov. gor.: 3 vreče krompirja, 1 vrečo koruze, 1 vrečo pšenice in nekaj masti. Studeniški samostan: 2 vreči krompirja. Gselman Peter iz Bohove eno vrečo krompirja.

Dr. Fr. Lukman, vseučilišni profesor v Ljubljani je odstopil Dijaški večerji večjo zbirko knjig, za katere bode blagajništvo izkúpilo okoli 330 D.

Prvo leto Dijaške večerje je preteklo, a društvo mora že sedaj misliti na prihodnje leto in se vsem p. n. cenjenim bralcem tudi z naprej priporoča. Za dosedanje darove se najprisrčneje zahvaljuje. Poročilo o 1. letu Dijaške večerje bode kmalu sledilo. — Opetovano se opozarja, da Dijaška večerja in Dijaška kuhinja nista istovetni. Prva ima svoj sedež v Cirilovi tiskarni.

Blagajnik Dijaške večerje v Mariboru, Cirilova tiskarna.

Zobozdravnik dr. F. Kartin, Maribor, Slovenska ulica 9, od 28. avgusta naprej zopet ordinira.

Molitvenik, najlepši in najcenejši, je dr. Zdešarjevo «Navodilo za pravo pobožnost do Matere božje.» — Cena vezanemu izvodu šest dinarjev po pošti en dinar več. — Dobi se v TISKARNI SV. CIRILA v Mariboru, pri Slogi v Ljubljani na Poljanskem nasipu 10, in po drugih knjigarnah. Kdor kupi skupaj vsaj 10 izvodov, dobi 15% popusta. 660

Cerkveni zvonovi iz Böhler-jevega posebnega jekla.

Oglejte si od 1. do 9. septembra 1923 naše

peteroglasno zvonjenje na graškem jesenskem vzorčnem sejmu (skupina 5).

Jeklarna Kapfenberg bratov Böhler in dr. d. d., Wien, I., Elisabethstrasse 12.

MALA OZNANILA.

3 dijaki se sprejmejo na stanovanje in hrano. Zagata ob Tržaški cesti št. 1. 887

Na stanovanje in hrano se sprejme več dijakov boljših kmečkih rodbin z vso oskrbo. Na razpolago tudi glasovir. Dijaki bodo pod osebnim nadzorstvom gospodinje. — Vpraša se Grajski trg št. 1.

Dva dijaka gimnazijca iz 4. do 7. razreda iz poštene kmetске hiše se sprejmeta na hrano in stanovanje. Vzame se tudi po dogovoru živčev v račun. Naslov v upravnistvu tega lista. 889

Priden in močen učencec se takoj sprejme pri I. Böhm, umetni mlin, Fram. 878 2—1. Eno ali dve učence iz dežele se sprejme na stanovanje in hrano. Zdrava zračna soba. Naslov v upravnistvu. 890

Učenka 14—16 let stara, s primerno šolsko izobrazbo, pridna, delavna, poštenih staršev, se sprejme takoj v trgovino mešanega blaga. Pisma je nasloviti pod »Pridna« učenka na upravnistvo »Slov. Gospodarja.« 893

Učenca iz poštene hiše, ki ima veselje do trgovine sprejme Jožef Farkaš, trgovec z mešanim blagom pri Sv. Juriju ob Šč. 871 2—1

Organist, zmožen voditi večje zbor, išče službo s 1. 11. Ponudbe na upravnistvo pod »Organist.« 894 2—1

Mlad izučen vrtnar in viničar išče službo. Naslov v upravnistvu. 877

Trgovski pomočnik, manufakturnist, se sprejme v veletrgovini Ed. Suppanz, Pristava. 876 3—1

Dva sodarja za izdelovanje sodov in kletarstvo sprejme takoj Fric Zemljčič, Ljutomer. 881 2—1

Sprejme se takoj priden hlapec k enemu konju. Plača in hrana izvrstna. Upraviteljstvo hiralnice v Vojniku. 870

Sprejme se na srednje posestvo majerja, ki razume vsa poljska dela in ima nekaj delavskih moči. Več se izve v upravi. 847 2—

Izjava. Podpisana preklicujem tem potom vse žalivke, ki sem jih izrekla dne 30. 7. t. l. poštnemu slugi Jos. Velna ter se mu zahvaljujem, da n nastopi sodniškega pota proti meni. Marija Gorjup.

Izjava. Podpisani Jak. Kramberger, viničar v Podgradju, obžalujem vse žalivke, izrečene g. Alojzu Crček, oskrbniku v Stročji vesi, in se mu zahvaljujem, da je odstopil od tožbe. Jakob Kramberger.

Več vagonov hrastov še stojijo na prodaj. Vpraša se pri g. Potočniku na Pragerskem.

Dobrodoča trgovina z mešanim blagom s stanovanjem se zavoljo družinskih razmer takoj po ceni prodaja. Vpraša se v upravnistvu. 897

V najem se vzame mlin z žaglo ali samo žaga. Prevzame se tudi posestvo na več let. Naslov pove: Ornik Andrej, Wildenrainerjeva ulica 16 v Mariboru. 896 2—1

Travniki z otavo vred se prodajo. Lorber Feliks, Polička vas 47, Jarenina. 874

Dve vinogradni posestvi, obstoječi iz 9 oralov zemlje, poleg gozd, tri njive in sado nosnik, se prodaja skupaj ali pa tudi vsako posebej. Letošnja trgatve okoli 40 polovnjakov, se na željo prodaja zra ven. Posestvo leži v Spodnj. Jakobskem dolu. Več pove gostilničar Ketiš tam. 3—

Posestvo v Gor. Ložnici, pet oralov travnika, 4 orale njiv, s hišo, se da s 1. novembrom v najem ali se prodaja. — Viljem Abt, Maribor, Kežarjeva ulica 8. 850 2—1

Prodaja se električni mlin na stalni močni vodi, pekarna z branjarjo in gospodarsko poslopje z svojo električno lučjo, štirje vrtovi. Prodaja se pekarna z dvema vrtnoma tudi posebej. Pridela se 11 hl vina in 28 hl jabolčnika. Košnje za eno govedo, cena ugodna. Naslov v upravnistvu. 713

Kupim razno orodje (tudi stroje) za vezanje knjig. Orodje je lahko rabljeno. Naslov pove upravnistvo »Slov. Gospodarja.« 824 5—

KUPUJEM po najvišji dnevni ceni rezane in izpadene lase.

IZDELJUJEM in prodajam kite in vsa lasna dela

M. Fetič-Frankheim, česalni salon za dame. Maribor, Stolna ulica 2. 833 10—

Opekarna

JAKOB MATZUN, Ptuj

Opeke vseh vrst

Apno

Cement

Premog

Opekarna

JAKOB MATZUN, Ptuj

LES

orchov in jesenov kupuje

M. OBRAN

električna žaga

Maribor, Tattenbachova ulica

792 10—

Jaica so draga, meso je drago, zato uživajte »Pekatek«, ki so enako redilne, kakor meso. So cenejše, ker se zelo nakuhaajo.

Od naših vrlih gospodinj je odirano, da se pri nas uporablja domači izdelek, kakor so »Pekatek«. So najcenejše, ker se zelo nakuhaajo.

NA DEBELO!

NA DROBNO!

Ugoden nakup

vsakovrstnega papirja, knjig, zavitkov, tiskovin, šolskih in pisarniških potrebščin. — Venci, šopki in vse potrebno za izdelovanje umetnih cvetlic.

Pregrinjala za umrle in okraske za rakve. Različne gumbje in okraske za obleke, sukanec, bombaž, volna, svileni in bombaževinasti traki, čipke in svilo.

Zenske in moške nogavice, predpasnike, srajce, namramnice, kravate, nahrbtnike in čevlje v vseh velikostih. Raznovrstno galanterijsko in drobno blago, kakor krtiče, kremo, milo, zrcala, nože, britve, škarje itd.

Velika zaloga kopit in drugega orodja za čevljarje. Vedno sveže strune za gosli, citre, tamburice in kitare.

Priporočam se

1—3 859

J. N. PETERSIČ V PTUJU.

Vinogradsko zemljišče

v Podlehniku pri Ptuj

v skupni izmeri 4 oralov, od tega 1 oral prav rodovitnega vinograda s poslopji (gospodarsko poslopje s stiskalnico in viničarijo) s trgovino vred se prodaja. Pojasnila v pisarni notarja Strafella v Ptuj. 882 2—1

Kostanjev les,

kakor običajno razžagana na 120 cm dolga in od 10—30 cm debela drva kupuje po dnevni ceni lesna trdka

Ernest Marinc, Celie

(pisarniški lokali so od 15. julija v lastni hiši Zrinjsko Frankopanska ulica 4, tik mestne šole). 846 3—1

Žagmojster

za polnojarmenik, zelo dobro izvežban z dolgoletno prakso, zanesljiv, se sprejme proti dobremu plačilu, dobi tudi stanovanje, prosto kurivo, luč in vrt. Oziralo se bo le na prvovrstno moč. Samo pisarne ponudbe na Ivana Rojs, Ormož. 798 5—

CEMENT

osilci (travérze) vedno v zalogi in v vsaki množini ter najnižji ceni pri

Franc Drogenik, Poljčane. 14 431

Priznana najboljša
reklamske kose
(Höllensenen)

priporočata založnik in samoproizvajatelj te znamke za Jugoslavijo: Ferdin. F. S. Škrabar, Višnja gora. Preprodajalcem ugodne cene! 11—15 523

Krajevne zastopnike

v vseh krajih Stajerske, Koroške in Prekmurja proti visoki proviziji sprejema francoske zavarovalne družbe

L' UNION.

Ponudbe na: Glavno zastopstvo francoske zavarovalne družbe L' Union za Stajersko, Koroško in Prekmurje — »Korotan« trgovina s prometnimi in gospodarskimi potrebščinami, d. z. o. z., Maribor, Gregorčičeva ulica 1.

Lovci pozor!

Prej ko kupite municijo, napravite samo en poskus in prepričali se bode, da se dobi dobro in po ceni blago tudi pri domači tvrdki

Anton Brenčič,
trgovina z železnino
v Ptuj.

DEŽNIKARNA JOS. VRANJEK

Kralja Petra c. 25 **CELJE** (Bivša graška mitnica) 12-149

priporoča svojo bogato zalogo **dežnikov** domačega izdelka po najnižjih cenah. Sprejema in izvršuje vsa popravila točno in solidno.

najboljši material za pokrivanje streh. — Prevzamem tudi črno-pokrivaška dela, strehe iz lesnega cementa in strešne lepenke. Skladišče: **MAKS USSAR, Maribor** Gregorčičeva ul. 17.

:: Inženersko elektrotehnično podjetje :: Počivalnik, Zaveršnik in Saks

Aleksandrova c. 44 **Maribor** Tržaška cesta 8

Brzjavlj: »ELEKTRA« Maribor — Telefon šte. 460

naznanjam cenjenemu občinstvu in svojim cenj. dosedanjim naročnikom, da smo se v eno trdko združili ter uredili najmodernejšo delavnico na Tržaški cesti 8 in prodajalno na Aleksandrovi cesti 44. Izvršujemo vse vrste elektrotehničnih del, gradnjo elektrarn omrežij in daljnovodov, inštalacijo hišnih naprav itd. Motamo na novo vse vrste elektrostroje, transformatorje itd. Poslužujemo se najtrpežnejšega blaga in najboljših predmetov.

Prosimo za nadaljnjo zaupanje ter se priporočamo. — Vsako delo se solidno izvrši ter se jamči zanj.

SPODNJEŠTAJERSKA LJUDSKA POŠOJILNICA

V MARIBORU, STOLNA ULICA šte. 6, reg. z. z. n. zav.

obrestnje od 1. avgusta 1923 navadne hranilne vloge, katere se
zamore vsak čas dvigniti, po

6%

Stalnejše vloge po dogovoru.

TISKARNA SV. CIRILA V MARIBORU

PRIPOROČA SLEDEČE MOLITVENIKE:

a) Za otroke

Kvišku ura po Din. 27, 36, 39 in 40.
Rajski glasovi po Din. 38, 50 in 52.
Prijatelj otroki po Din. 6.50 in 7.50.
Ključek nebeški po Din. 20, 30.
Angełi varh po Din. 11.

b) Za odrasle

Bogomila po Din. 15, 22, 25.
Pobožni kristjan po Din. 12.
Četkna Marija po Din. 14, 48, 60.
Marija varhinja po Din. 10, 36.
Sv. Alojzij po Din. 15, 34.
Nebeška, naš dom po Din. 42.
Skrb za dušo po Din. 15, 22, 30.
Sv. ura (velike črke) Din. 12, 15, 30.
Mali duhovni zaklad (velike črke) Din. 12.
Marija Kraljica po Din. 42.
Venec pobožnih molitev po Din. 40.

Venec pobožnih pesni Din. 19.

Sv. Pismo, Evangelji in Dejanja apostolov po Din. 10.

Kvišku srca Pesmarica (zl. obr.) Din. 19.
Premišljevanja za celo leto I. in II. del, Din. 32.

Družba vednega čiščenja, 2 molitveni ur, Din. 3.

Kratko navedilo za peščeni M. B., Kraljice src Din. 9.

Vir življenja Din. 18.

Duša popolna Din. 20.

Duša spakorna Din. 20.

Bog med nami Din. 12.

Večno življenje (rdeča obr.) Din. 24, (zlate obr.) Din. 33.

Slava Gospodu Din. 18.

Nebeška hrana I. in II. del Din. 15.

Priprava na smrt Din. 16.

POZOR!

SVINJEREJA

daje le tedaj dobiček, če nobena svinja ne zboli.

Obeliskove kapljice za svinje
«Sussanol»

(iz lekarne pri «Obelisku» v Celovcu) učinkujejo in zavarujejo pred zgubo.

To dokazuje tisoč zahvalnih pisem.

Izborno sredstvo proti kugli.

V steklenicah po 7 D.

Glejte na varnostno znamko «Obelisk»

Glavna založba za SHS: Lekarna „Pri zameru“ K. WOLF, MARIBOR.

Hamburg — Amerika Linija
in
United American Lines Inc.

Filijalka

SIMON KMETEC, LJUBLJANA
Kolodvorska ulica šte. 26.

Sprejema potnike v južno in severno Ameriko, izdaja točna pojasnila in prodaja vozne liste.

Odhod iz Ljubljane vsaki teden.

Glavno zastopstvo za Jugoslavijo

J. G. Drašković

ZAGREB

„B“ Cesta pri državnem kolodvoru

ZAGREB

Podružnice: Beograd, Balkanska ulica 25. — Sušak: Jovo Gj. Ivošević, Karolinka c. 160. — Split: Ante Buić, Dioklecijanova obala 13. — Graz: Ivo Lovričević — Bitolj: Gjorgje J. Dimitrijević & Komp. Bulevard Kralja Aleksandra 187. — Val. Bečkerek: Dušan Lj. Mihajlović, Trg Kralja Petra 4.

Potnike do Hamburga spremlja družbeni uradnik.

Zahvala.

Ker nam, presunjenim globoke žalosti in tuge nad izgubo naše blage in nepozabne raznice, hčerke, sestre in svakinje

Marije Seme

katere je dne 6. 8. 1923 po kratki in mučni bolezni, kot članica Marijine družbe mirno v Gospodu zaspala, ni bilo možno se osebno in dostojno zahvaliti, izrekamo te mptom najsrčnejšo zahvalo: preč. duhovščini za slovesno spremstvo rajnice iz hiše žalosti na pokopališče k Sv. Kancijanu; g. kaplanu iz Petrovč Al. Zdolšek za nad vse ginja govori, ki ga je imel ob grobu rajnice; g. kaplanu Granfola iz sosednje župnije Griže, in usmiljenemu bratu Aleksiju iz naše vasi, katere sta duhovnemu spremstvu iz prijaznosti prisostvovala in sprevod rajnice k zadnjemu počitku še bolj povelicala.

Hvala tudi vrlim našim dekletom-sovaščankam za nebrojne vence in šopke, katere ste polagale ob krsto rajnice, kar dokazuje, da ste njo kot tovarišico ljubile in spoštovali.

Vsem sorodnikom, sosedom in ostalim, ki ste se pogreba v tako mnogobrojnem številu udeležili.

Tužnih in nemih src smo občudovali krasen sprevod, ki ste ga z Vašo prijaznostjo in blagodarnostjo pripravili naši nepozabni in s tem izrazili Vaše iskreno sožalje.

Srca pretresujoči nagrobni govor, častno duhovno spremstvo, mnogoštevilni venci in šopki ter mnogobrojna udeležba ob priliki pogreba nam je dajalo uteno in lajšalo bol nad izgubo naše drage rajnice, vsled česar se Vam vsem skupaj najiskrenejše zahvaljujemo.

Žalujoča rodbina Seme.

KAMENIT

TOVARNA UMETNEGA
ŠKRILJA IN
ELEKTRARNA,
DRUŽBA
Z.O.Z.

LAŠKO

Slovenija

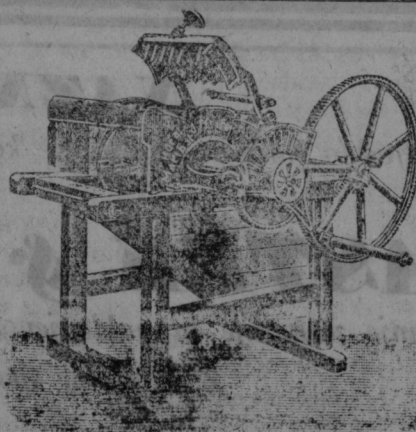
Fran Strupi, Celje

priporoča svojo bogato zalogo steklene in porcelanaste
posode svetiljk, ogledal, okvirjev, raznovrstnih šip itd.

Najsolidnejše cene in točna postrežba.

Tovarna kmetijskih strojev in livarna železa

J. PFEIFER ml., Hoče pri Mariboru

Izdeluje: mlatilnice za roko, vitelj in motor-no moč, vitelje za 1 in 2 konja, vejalnice, slamo-reznice, sadne mline, brane za travnike, reporeznice itd. Železno opremo za žage, venci-janerce vseh vrst, cirkularne žage, trans-misije, vse litvine iz železa in kovine.

Popravila vseh strojev in motorjev. Postrežba točna, zmerne cene.

Oglejte si moje izdelke
v mariborski razstavi!

Najboljše inserirate

v „Slov. Gospodarju“!

LJUDSKA POSOJILNICA V CELJU**pri „BELEM VOLU“**

sprejema hranilne vloge in jih obrestuje počenši s 1. julijem 1923 po:

- 6% brez odpovedi,
 6 1/2% proti enomesečni odpovedi,
 7% proti trimesečni odpovedi,
 7 1/2% proti šestmesečni odpovedi,
 8% proti enoletni odpovedi

od dneva vloge do dneva dviga. Rentni in invalidni davek plačuje posojilnica sama,

Na drobno!

Na debelo!

Manufakturno blago

po najnižjih cenah pri trdki

IVAN KOS, CELJE,

Prešernova ulica št. 17.

586

Na drobno!

Na debelo!

**P
O
Z
O
R**

Tudi Vi se boste prepričali, da je v Vašo korist, ako si ogledate najprvo

velikansko manufakturno zalogo
trrdke**Alojz DROFENIK**

„pri Solncu“

CELJE, GLAVNI TRG 9

predno kupite oblačilo.

Stalno velika zaloga vsakovrstnega inozemskega oblačilnega blaga.

Za obilen obisk se priporoča **Alojz Drofenik.****V
A
Ž
N
O****KUPUJE**

se vedno le najboljše in najceneje za domačo potrebo vsakovrstno manufakturno, kakor tudi tekstilno blago pri stari in zelo znani trdki

KAROL WORSCHKE

Maribor, Gosposka ulica št. 10.

!!! Perje za postelje !!!

*Somišljeniki širite naše liste!***Zahvala.**

Svoje cenjene odjemalce vljudno obveščam, da sem prodal svojo dolgo let obstoječo trgovino s kolonialnim blagom, moko in deželnimi pridelki v Mariboru, gospodu Milošu Osetu, ki bo isto v enakem obsegu, kakor do sedaj, pod imenom

M. Zieglerja nasl. Miloš Oset

še nadalje vodil.

Za meni izkazano zaupanje se najvljudneje zahvaljujem in prosim, da isto ohranite tudi mojemu nasledniku, ki ga najtopleje priporočam.

Z odličnim spoštovanjem

Matija Ziegler.**Priporočilo.**

Vsem svojim cenjenim odjemalcem in gg. trgovcem naznanjam, da sem prevzel staro, dobro vpeljano trgovino g. Matija Zieglerja v Mariboru na Glavnem trgu, katero bom v istem obsegu pod imenom

M. Zieglerja nasl. Miloš Oset

trgovina s kolonialnim blagom, moko in deželnimi pridelki na debelo dalje vodil.

Vse dosedanje cenjene odjemalce prosim, da mi izkažejo iste zaupanje, kakor so ga mojemu predniku in se priporočam

z odličnim spoštovanjem

Telefon št. 173.

Miloš Oset.**Zadružna gospodarska banka**

Podružnica v Mariboru.

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje. — Najvišje obrestovanje vlog na knjižice in v tekočem računu.
Izplača vsako vlogo na zahtevo takoj v gotovini.

Poblaščen prodajalec srečk državne razredne loterije.

NAZNANILO.

Svojim cenjenim odjemalcem uljudno naznanjam, da je kot družabnik vstopil v mojo trrdko g. Jos. Karničnik. — Podjetje bodeva odslej vodila v večjem obsegu pod firmo

MASTEK & KARNIČNIK

ter prosim, da cenjeni odjemalci dosedanje zaupanje in naklonjenost ohranijo in prenesejo na novo trrdko.

Z odličnim spoštovanjem

FRANC MASTEK,

manufakturna trgovina, Maribor, Glavni trg 16.